

Karol Gattner je govoril o slamnatih panjevih. Po njegovih mislih ne gre teh panjev, kjer so v navadi, zametavati, ker imajo marsikako dobro stran in se bi dali še izboljšati s tem, da se jim pridene medovnjak.

Ogerski čebelar Bela Ambrozy je govoril o napredku čebelarstva sploh, zlasti pa na Ogerskem. Lekarničar Metzger iz Nitre je pa imel jako zanimivo predavanje o anatomiji čebel in pojasnoval z risarijami. Güntler je pa govoril o rojih.

Več družih čebelarjev je pa obravnavalo druge zanimive strani čebelarstva. Izrazila so se o raznih stvareh različna mnenja, čebelarji raznih dežel so sporočili tukaj svoje skušnje drug drugemu, da se dalje proučavajo in pripomorejo k daljnemu napredku. Mej zborovalci raznih narodnostij se je kazala od prvega do zadnjega najlepša sloga.

S čebelarskim shodom na Dunaji je pa bila združena tudi razstava za čebelarstvo, na kateri se je jasno videlo stanje in napredek čebelarstva. Od kar se je izumil panj s premakljivimi satovi, se je čebelarstvo močno povzdignilo ne le v Evropi, temveč tudi v Ameriki in Avstraliji. Poslednjih deset let se je dokazalo, da čebela ne koristi le z nabiranjem medu in voska, temveč tudi pospešuje rast rastlin in tudi zaradi tega zasluži, da se goji. Čebela jako pospešuje oplojenje. O tem so se prepričali zlasti na Novi Seelandiji, kjer evropska detelja ni rodila semena, dokler niso vpeljali čebel.

Čebelarstvo je pa tudi samo na sebi velikega gospodarskega pomena. V Avstriji je 186.000 čebelarjev, ki imajo nad milijon panjev in na leto pridobe medu in voska v vrednosti nad 5 milijonov goldinarjev.

V razstavi je bilo 130 panjev živih čebel, ki so letale in šumele okrog. Tukaj so bile razstavljene najrazličnejše čebele, nemške, italijanske, kranjske, banatske, ciprške in egiptške. Zanimiv je bil panj brez vseh sten, katerega je razstavila tvrdka Schulz in Prokop. Na njem lahko opazaš delovanje čebel. Nič manj zanimivi niso šolski panjevi s steklenimi stenami, v katerih tudi lahko opazaš delovanje teh pridnih živalic.

Zanimiv je bil oddelek za čebelna stanovanja. Tu so bili razstavljeni najrazličnejši panjevi od izdolbenega drevesa do najpopolnejšega novodobnega panja. Ta oddelek je imel pokazati nekako zgodovino čebelarstva in pa njega stanje v raznih krajih. Najrazličnejši leseni, slamnati in probkovinasti panjevi so bili tukaj. Tukaj se posebno vidi prednost novih panjev, kjer se lahko lepo odjemljejo satovi in iz njih s posebnim strojem odpravi med ter zopet porabijo. Novejše čebelarstvo gleda v prvi vrsti na pridobivanje medu, ne toliko na pridobivanje voska in skuša z umetnimi satovi olajšati čebelam delo. Tacih umetnih satov je obilno razstavljenih.

Razstavljeno je mnogo medu in voska. Tu je videti brezbarven lipov med, črnkasti ajdov in vsakovrstni drugi. Tudi medica je bila razstavljena, ta nekdanja priljubljena ali sedaj pozabljena pijača. Razstavljeni so pa bili tudi razni izdelki, katere izdelujejo medicarji iz moke

in medu. Kar čuditi se je, kaj se vse sedaj iz medu izdeluje. Medeno vino, medeni kis, medena esenca, vse to in še več družega je bilo brati na napisih.

Zanimiv je bil oddelek učil, za strokovnjake je pa bil jeden najzanimivejših gotovo literarni oddelek, ki je kazal, kako napreduje tudi slovstvo v tem važnem pa tudi zanimivem stroku narodnega gospodarstva. Prepričani smemo biti, da bode ta razstava jako povzdignila čebelarstvo v Avstriji.

Kmetijske raznoterosti.

Trtna uš v Srbiji. Srbija je prejšnja leta pridelovala toliko vina, da ga je še izvažala. Zadnja leta je pa trtna uš vinograde tako uničila, da mora uvažati iz Dalmacije, Makedonije in Italije. Srbska vlada je dovolila uvažati po znižani carini iz Makedonije sveže grozdje za napravo vina.

Vinska letina bode letos v Italiji izredno dobra, kakor poroča italijansko poljedeljsko ministerstvo. Italijansko vino bode toraj zopet po nizki ceni prihajalo v Avstrijo v škodo našim domačim vinogradnikom.

Poučni in zabavni del.

Družbe sv. Cirila in Metoda redna IX. velika skupščina

dne 7. avgusta 1894. l. v Novem Mestu.

I. Devet let je poteklo, odkar biva naša družba. Tekom tega časa je prirejala vsakoletne svoje velike skupščine po slovenskih mestih, trgih in vaseh in je bila povsod prijazno in navdušeno vsprejeta. S ponosom smemo poudarjati, da ne pojenjuje ljubav, s katero se rodoljubkinje in rodoljubi oklepajo te naše družbe, temveč le še bolj vskipeva ta vseslovenska ljubav širom mej naše lepe domovine. Ljubezen do naše mladine vodi nas Slovence iz vseh krajev ne glede na izgubo časa in denarja v razne kraje k družbinim skupščinam, da se razgovarjamo tam o naših narodnih težnjah. Da so taki razgovori prepotrebni in da imajo veliko privlačno moč, svedoči velikanska udeležba ob naši IX. glavni skupščini v Novem mestu. Novomesto, središče lepe Dolenjske ni še gledalo do letos zbranih v sebi take baže gostov, nego je to bilo dne 7. avgusta. Videlo je namreč v svojem starodavnem zidovji v istini zastopane vse Slovence po naših podružnicah; tu se je pokazalo skupno „Slovenstvo“ kot jednako misleče in jednako čuteče. Te velike pomenbe prepričano pa se je skazalo tudi Novomesto ob sprejemu in ob vsem tamošnjem bivanju naših milih sestrâ in bratov od vseh krajev našega ozemlja.

Že v predvečer dne 6. avgusta je zasnovala vrla prva moška ljubljanska podružnica večerno zabavo na čast z raznimi vlaki v Ljubljano dospelim skupščinarjem. Pri „Zvezdi“ se je pa zbralo po 8. uri toliko skupščinarjev in družega občinstva, da je bil vrt napolnjen. Vojaška godba je v občno zadovoljnost svirala tudi mnogo

slovanskih komadov. Družbeni prvomestnik Tomo Zupan v pristrčnih besedah pozdravi vse navzoče; osobito pa one skupščinarje, kateri so od daljnih krajev prihiteli že danes v našo prvostolnico.

II. Dne 7. avgusta v jutro je Ljubljano zakrivala megla, ko smo hiteli na kolodvor. Ker je bilo udeležnikov nepričakovano toliko, da se ni moglo vsem hitro ustreči, imel je vlak blizu pol ure zamude. Mej potjo pridruževali so se domoljubi iz raznih krajev ob progi dolenjske železnice, z visokih stolpov, z imovitih hiš, pa tudi z nekaterih bornih kočic so nas začeni v Šmariji pozdravljale cesarske in narodne zastave; ljudstvo je skupščinarje prijazno vsprejemalo in strel iz topičev je poviševal ta v resnici veličastni pohod združenih Slovencev sredi skozi dolenjske ravnine. Taki družbi prijazni pozdravi so se bili priredili v Šmarji, na Grosupljem, v Višnji Gori, v Zatičini, v Šent Vidu, v Radohovovasi, pri graščini pl. Trbuhovič-a, v Veliki Loki, posebno pa v Trebnjem, kjer je tamošnji c. kr. notar Emil Orožen imenom bralnega društva pristrčno nagovoril izletnike. Uprav nad vse sijajen pa je bil vsprejem na novomeškem kolodvoru. Ko se je vlak pripeljal na postajo, zaorili so med pokanjem topičev burni živeli-klici mnogobrojnega občinstva, mestna godba pa je igrala „Naprej zastava Slave!“ Ko so se navdušeni vsklici polegali, pozdravil je prvomestnik novomeške podružnice sv. Cirila in Metoda Ivan Krajec z lepimi besedami prvomestnika, glavni odbor družbe in vse skupščinarje imenom svoje podružnice, župan Frančišek Perko imenom mesta in notar dr. Albin Poznik pa imenom narodnih društev.

Prvomestnik vodijs Tomo Zupan se je na teh pozdravih zahvalil primeroma tako-le:

Preblagorodni mestni župan! Slavna narodna društva!

Pridi Gorenc!
Z mrzle planine
Vabi Dolenc,
V gorke doline;
Vince z goré
Greje srcé.

Prišli smo Slovenci iz mrzlih pokrajin med Vas v gorke doline. Iz vseh slovenskih pokrajin smo prišli in smo se ta trenutek — preblagorodni gosp. mestni župan, slavna narodna društva in slavno občinstvo — razvrstili tu pred Vami žene in dekleta, možje in mladeniči — vsi enega prepričanja, vsi enih čutil. Bratovsko ste nas vabili; uljudnostna dolžnost nam je torej bila, da smo se takemu vabilu hvaležno odzvali. Odzvali smo se pa v ogromnem številu; le pogledajte nas v tej množini zbranih tu okrog sebe. A niso nas privedle danes v sredotočje Dolenjske v prijazno Novomesto, Vaše vinorodne gorice — akopram vinska kapljica, zmerno vžita človeku dobrotno razvname kri; privabila nas je danes Vaša ljubav do družbe sv. Cirila in Metoda; Vaša ljubav za svoj rod in dom; ona ljubav, ki bolj kot vinska kapljica razvname, ker ne razgreva samo krvi, ampak vsega človeka, njega duhá in njega srce.

Pridi Gorenc!
Z mrzle planine.
Vabi Dolenc
V gorke doline;
Mrzel je led.
Pridi se gret!

Nismo torej prišli radi Vašega vinca z gore, ki greje srce — prišli pa smo sem med Vas branit se ledú narodne mlačnosti; gret smo se prišli med Vas ob Vaši slavnoznani vnemi za narodove blaginje: namenjeni danes iz teh vzrokov obvršavati tu med Vami IX. veliko skupščino družbe sv. Cirila in Metoda.

Slavnoznana je Vaša vnema za ljubi dom, pravim. — Da! slavnoznana. — Priča te vneme je to trenutje Vaš veličastni sprejem odposlancev one družbe, ki skrbi, da se narodu to ne odtuji, kar je narodova najdražja posest, da se mu ne odtuji slovenska mladina.

Zato Vam odzdravljam imenom družbe sv. Cirila in Metoda izražajoč pristrčno zahvalo na tem Vašem ljubem sprejemu in na Vaših ognjevitih pozdravih. Bog živi prvega meščana tega mesta, Vas, preblagorodni gospod župan; Bog živi vsa Vaša tu navzočna slavna narodna društva; Bog živi vse častito bivalstvo tega kraja, lepo središče Dolenjske — starodavno Novomesto naj Bog živi!

Navdušeni živio- in slavo-klici so sledili tem prvomestnikovim besedam. Potem so se razvrstila društva in občinstvo in šlo je do mesta.

III. V mestu pa je bilo, da se sijajneje sprejeti ne more nikdo. Nismo opazili, da bi bila le ena hišica na glavnem trgu brez zastave. Ko je prvomestnik v spremstvu mestnega župana in podpredsednika Luke Svetca izvršil svoje dostojnostne pohode, zbrali so se nekateri skupščinarji, malo poprej se okrepčavši, z drugim občinstvom ob 1/2 11. uri k sv. maši v frančiškanski cerkvi, zasedeni do zadnjega kotička. Sveto mašo za bivše mrtve in žive družbenike ter sploh za krščanski prospeh slovenskega šolstva je služil o. Efrem Turek, petje pa je oskrbelo „Dolenjsko pevsko društvo“. Prijazna cerkev, izborna in veličastno petje, osobito „slavospev k sv. Cirilu in Metodu“; vse to je vnemalo pobožnost. „Dolenjskemu pevskemu društvu“ je le častitati na takih pevskih silah.

(Dalje sledi.)

Poučni in zabavni drobiž.

Korejanci. Korejanci imajo pri svojih hišah kleti, v katere ne spravljajo vina, ampak gorkoto. Iz kleti diži rov precej daleč od hiše. V mrzlih nočeh se ta rov napolni z drvi in zakuri. V tem rovu potem gori več ur in v kleti se nabere gorkota, da greje vso hišo celo noč, posebno ker so le jednonadstropne hiše. Korejanci jako veliko jedo in veliko spe. Najljubša jed jim je pasje meso, najljubša pijača pa japonsko pivo. Tako dobrega piva ne delajo niti v Monakovem kakor v cesarski pivovarni v Tokiu na Japonskem. Posebno Korejanci veliko rib pojedjo, zlasti ljubijo slanike. Nalove jih v decembru, snedo pa še le v marci. Priljubljena jed so vodne melone.

Poučni in zabavni del.

Družbe sv. Cirila in Metoda redna IX. velika skupščina

dne 7. avgusta 1894. l. v Novem Mestu.

(Dalje.)

IV. Ob pol dvanajsti uri se je pričela glavna skupščina v krasno nakičeni dvorani lepega novomeškega „Narodnega doma“. Na odru, kjer so bili pripravljeni sedeži za društvene upravitelje, bila je podoba presvitlega cesarja, obdana z dekoracijami in raznimi cveticami ter rastlinami. Dvorana je bila prenapolnjena odličnega občinstva: odličnega pravimo: ker kedor se udeležuje tako od daleč prišedši naših velikih skupščin, ta vé, kaj hoče. In tacega najizbranejšega slovenskega občinstva se je polnila velika dvorana. Posebno mnogoštevilno pa so skupščino počastile dame in prečastita duhovščina. To oboje pa nam je narodno-zgodovinskega pomena.

Prvomestnik Tomo Zupan, z živahnimi živio-klici pozdravljen, otvori skupščino nekako takele:

Slavna IX. velika skupščina!

Prisrčno pozdravljeni, častiti skupščinarji, ki ste se zbrali k IX. redni veliki skupščini družbe sv. Cirila in Metoda.

V velikih skupščinah smo do sedaj zborovali v središču Slovenskega, v Ljubljani, na Primorskem, na Štajarskem, po Gorenjskem in Notranjskem. Danes je veliko skupščino preprijazno sprejela Dolenjska v svoji centrali.

Tu bodele čuli tajnikovo, blagajnikovo in nadzorništva poročilo o preteklem upravnem letu.

Sodili bodele iz teh poročil, ali je v VIII. družbinem letu slovensko občinstvo za našo družbo storilo preveč, dosti ali premalo.

Sodili bodele pa tudi, ali je vodstvo zbirajoč se v sejah ali pa poslujoč s svojimi podružnicami storilo svoje dolžnosti.

Ob sodbi glede vodstva naj Vam bode, prosim, to pred očmi, da se nam leto za letom delo zmnožuje in da bi družbinim poslom za Primorsko, Koroško in Štajarsko komaj več mogla zadostovati ena oseba, ki bi nikakega družega posla ne imela.

Mi vsi, pri vodstvu delujoči, pa smo v svojih stanovskih dolžnostih z delom preobloženi. In tako ogromno delo vrše udje glavnega vodstva brezplačno, akopram bi jim glasom glavnih pravil to ne bi bila naloga.

Konečno Vam — in sicer, kakor dobro veste, ne prvokrat pri veliki skupščini naše družbe — izjavljam, da so vsi udje družbinega vodstva koj od začetka družbe pa do danes bili in so vsak trenutek v načelnih družbinih vprašanjih enih nazorov; vsi udje glavnega vodstva se zavedajo v popolni jedinstvi

svojih važnih družbinih dolžnostij; vsi smo stali v preteklosti in bomo stali v prihodnosti kot skala neomahljivo za sv. vero, za viteškega cesarja Frana Josipa, za ljubljeno slovensko domovino.

Po uleglem se burnem in dolgotrajnem odobravanju predstavi prvomestnik vladnega zastopnika okrajnega glavarja Otona viteza Vestenecka, konstatuje velike skupščine sklepčnost po zahtevi § 15. glavnih družbinih pravil ter pozove glavnega tajnika župnika Antona Žlogarja, da prebere, temu v svedok, zglashene in navzoče delegate pri IX. veliki skupščini.

Vodstveni tajnik Anton Žlogar na to obvestuje, kdo so v zmislu § 14. družbinih pravil zglasheni s posvetovalno in glasovalno pravico.

Potem, ko so se prebrali oglašeni udeležniki IX. družbine velike skupščine, naroči prvomestnik Tomo Zupan, naj glavni družbini tajnik župnik Anton Žlogar glasom § 16 družbinih pravil prebere vodstveno poročilo od VIII. velike skupščine v Sežani, dne 26. julija 1893., pa do danes. To izvestje slove:

Veleslavna skupščina!

Velespoštovane dame, častiti rojaki!

1. Vitalno vprašanje glede slovenske narodnosti se nedvomno suče okrog našega šolstva in posebej prav okrog ljudskega šolstva, ki je podlaga nadaljni vzgoji in naobrazbi narodovega naraščaja. Šolsko vprašanje je eminentno kulturno, a žal! da se je pri nas osobito z ozirom na slovanske rodove — presukalo nekako v politično vprašanje. Tega krivi gotovo niso Slovani, nego njih protivniki, ki kratijo natorne i ustavne pravice slovanskemu šolstvu. Čudno je to, a resnično, — da neprijatelji slovanskega šolstva urezavajo njegov šolski krog, ki mu pa ne ugaja. In kolikor bolj slovanska mladina zdihuje in stoka v tej pretesni obleki, toliko bolj jo protivniki potiskajo vanjo. To pa je nenatorno stanje, zoper katero se je vnel odpor na severu in na jugu. Zato so se osnovala zasebna društva, da bi kolikor moč odpomogla tem nedostatkom. Da so si Čehi osnovali svojo „osrednjo Matico šolsko“ je glasen dokaz, kako njihovo šolstvo še ni povsod pravilno urejeno. Mej Nemci spričuje „Katholischer Schulverein“, da je „Deutscher Schulverein“ slovanskega šolstva največji nasprotnik. — Ni li vsled tega morala nastati tudi naša družba sv. Cirila in Metoda? In v sličnih razmerah je jednaka družba nastala v naši bratski Istri. — Vse naše slovanske družbe glasno govoré, da se naše šolstvo ne sme zlorabiti kot politično vprašanje, vrniti se mu mora značaj kulturni in pedagoški. Mej našim narodom to pravo stališče zavzema naša družba sv. Cirila in Metoda; njen obstoj zmir glasno kliče: dajte slovanskemu šolstvu, kar mu gre po božji in natorni postavi; ko ono te pravice zadobi, potem družbe treba ni.

Kako je naša družba v preteklih letih v zmislu svojih pravil pospeševala versko in slovensko šolstvo,

znano Vam je, čč. skupščinarji, iz prejšnjih naših poročil; danes nam se je ozreti na zadnjo upravno dobo od današnjega dneva nazaj do dne 26. julija 1893., ko se je VIII. skupščinska slavnost v rodoljubni Sežani na Krasu obvršavala s takim navdušenjem i sijajem, ki sta morala vsplameniti čuteča srca za to vseslovensko družbo.

Vodstveni izvestitelj bo rešil svoj nalog le bolj v glavnih potezah, da ne bode ni preutrudilno zanj in predolgo za čč. skupščinarje, kateri pa si iz teh kratkih podatkov utegnejo vendar le napraviti istinito sliko o društvenem delovanju.

(Dalje sledi.)

Poučni in zabavni drobiž.

Evropske vojne sile. Leta 1890. je v vsej Evropi bilo 6,950.000 vojakov. Predlanskim jih je bilo 12,562.000, in pričakovati je, da jih bode koncem tega stoletja že nad 22,000.000.

Časopis na Libanonu. Turška vlada je dala dovoljenje, da se začne na Libanonu v arabščini izdajati dnevnik „Eldar“ (Dežela). Kakor je znano, biva na Libanonu 250.000 ljudi, ki imajo guvernerja in neke posebne pravice nasproti Turčiji.

Kolesarstvo in srčne bolezni. Angleški zdravnik dr. Jurij Herschell se je prepričal iz mnogihkušenj, da biciklisti boleajo za srčnimi boleznimi, katere si nakopljejo s tem, da preveč napenjajo svoje sile. Posebno škodljivo je dirkanje in pa vožnja navkreber, ko biciklist napenja vse moči svoje.

Podzemeljske reke v Algieru. Uradnik francoskega topografičnega urada je izdal knjižico, v kateri opozarja na podzemeljske reke v Algieru. M. Julij Galens, tako se piše ta uradnik, dokazuje, da od Atlanske visoke planjave do Sredozemnega morja teče cela vrsta rek pod zemljo. Že leta 1863. so bili zasledili tako reko mej Bel-Hacelom in Hillilom. Napravili so bili 2 1/2 metra globok jarek in reko odkrili. V reki je bilo mnogo rib, kar kaže, da ima daljši tek. Jarek se je pa zasul po neskrbnosti domačincev, ki so tja gonili živino na vodo. Pri vasi El Mehdi se sliši na treh krajih podzemeljsko šumenje vode. Z malo težavo bi se dale zaslediti velike reke. Že leta 1847. je general Bédeau opozoril na te reke, ali žal ni se ničesa storilo, da bi se spravilo na površje. Z neprevelikimi stroški bi se s tem dale mnoge puščave spremeniti v rodovitne kraje.

Ljudsko šolstvo v Bosni. V šolskem letu 1892/93. je v državno šolo v Bosni hodilo 2618 mohamedancev, 4463 pravoslavnikov, 4290 katolikov, 406 židov in 195 drugovercev, vkupe torej 11.972 učencev, v minolem letu pa 3044 mohamedancev, 5102 pravoslavnikov, 5027 katolikov, 447 židov in 182 drugovercev, torej vkupe 13.802 učencev. Število učencev se je torej v enem letu pomnožilo za 15 %.

Novice.

— **Osobne vesti.** Dosedanji vojni mestni poveljnik v Ljubljani stotnik g. J. Fukatko je šel v pokoj. Na njegovo mesto pride kot provizorni mestni poveljnik stotnik Daniel Bastaja iz Budimpešte. — Suplent na c. kr. vadnici v Ljubljani g. Anton Maier je imenovan stalnim učiteljem na tem zavodu.

— **Slovenskega gledališča ljubljanskega sezona** se prične dne 27. t. m. Predstavlja se bo drama Ludovik XI. Z ozirom na to, da je odbor dramatičnega društva poskrbel za bogat repertoar, je pričakovati, da bo sezona 1894/95 slovenskega gledališča vredna naslednica lanske. Novo-aganžovane spretnosti igralne moči obetajo veliko. Poleg drame gojila se bo pridno tudi opera, ki se je lansko leto toliko odlikovala. V vsem se mora reči, da je odbor dramatičnega društva dosedaj popolnoma spolnil svojo nalogo, kajti takih priprav, kakor so se letos vršile za slovensko gledališče, še ni bilo; sedaj je dolžnost le še slavnega občinstva, da podpira slovensko gledališče s tem, da pridno pohaja vanj.

— **Novo gasilno društvo** snujejo v Želimljah v ljubljanski okolici. Novi gasilni društvi ste se tudi ustanovili v Dovjem na Gorenjskem in v Starem Trgu pri Poljanah v črnomaljskem okraju.

— **Za vodovod v Kočevju** so pripravljala dela že dokončana. Z delom po načrtih dež. inženirja g. Hraskega pričelo se bode še letos. Vodovod, za katerega so stroški na 70.000 goldinarjev proračunjeni, bode že prihodnje leto gotov.

— **Vodovod v Knežaku** so dne 17. t. m. slovesno blagoslovili in izročili v porabo. Kdor pozna ondote razmere, bo vedel veliko hvalo možem, ki so pripomogli do tega, da se je ondotnemu prebivalstvu pripomoglo do zdrave vode, katere je dosedaj toliko primanjkovalo, posebno če le količikaj časa ni deževalo.

— **Slovenski napisi v Ljubljani.** Proti sklepu občinskega sveta ljubljanskega, da se imajo javni napisi pri vseh ulicah in trgih tako premeniti, da se napravijo vsi brez vsake izjeme v slovenskem jeziku, vložil je Ferdinand Mahr s sedmimi tovariši pritožbo na deželni odbor. Deželni odbor je pritožbi z večino glasov ugodil in s tem razveljavil sklep občinskega sveta. Občinski svet je v svoji zadnji seji razpravljaval o tem določilu deželnega odbora in sklenil pritožiti se proti njemu na upravno sodišče.

— **Šentjakobsko-trnovska ženska podružnica sv. Cirila in Metoda** priredila je minolo nedeljo popoldne lepo veselico pri Virantu. Veselica, pri kateri je svirala vojaška godba in je sodelovalo pevsko društvo „Ljubljana“, obnesla se je vrlo dobro in vrgla čistega dobička 200 gld. Prečastiti g. kurat Anton Koblar je z lepimi besedami pozdravil goste in jih navduševal za idejo slovenske šolske družbe. Če ob tej priliki povdarjamo zares pohvalno delavnost odbora te podružnice in prezasluzno in požrtovalno sodelovanje preč. g. kurata Koblarja, ki pri raznih podružničnih veselicah s svojimi prekrasnimi govori občinstvo navdušuje za lepo idejo družbe sv. Cirila in Metoda, želimo, da bi vsi ti našli obilo posnemalcev.

— **Šolska in učna razstava v Gorici.** Povodom tretje deželne učiteljske konference vršivše se zadnje tri dni minolega tedna v Gorici, priredila se je tudi letos šolska in učna razstava, ki se je prav posrečila. Pri otvoritvi konference in razstave so bili navzoči, cesarski namestnik tržaški vitez Rinaldini, deželni glavar Coronini, drž. poslanec dr. Gregorčič in dr. Konferenco je otvoril sam predsednik dež. šolski nadzornik vitez Ant. Klodič.

— **Vojaško.** Vsled nove organizacije deželnih bramb spadata sedaj domača brambovska bataljona št. 24. (Ljubljana) in št. 25. (Novomesto) k 4. brambovskemu polku v Gradcu. Dozdaj v Ljubljani nastanjeni štab brambovskega polka št. 5.

— **Šole.** V pava dva razreda gimnazije v Kranji se je vpisalo 134 učencev. Na višji gimnaziji v Ljubljani je vpisanih 690, na nižji pa 367 učencev; v tukajšnjo realko se je vpisalo 396 učencev. Te številke jasno pričajo veliko ukažljivost slovenske mladine.

— **Ciganska nadloga.** V noči od 10. novembra t. l. so cigani ukradli Jožefu Hočevanju v Mostah pri Ljubljani prašiča, v noči od 12. na 13. novembra pa Janezu Lipovcu iz Jezerca za 13 gld. 50 kr. raznega blaga.

slopja zavarovati, zasebne zavarovalnice naj se pa odpravijo. Slab vpliv tistih poslopij, katerih sedaj druge zavarovalnice prevzeti nočejo, se bode pri prisilni zavarovalnici ponižal samo, ako bode pri njej zavarovanih mnogo drugih poslopij. Seveda zasebne zavarovalnice se bodo upirale podržavljenju ali podeželjenju zavarovalnic, ali kjer gre za občne koristi, se na zasebne ni preveč ozirati. To se je nam zdelo potrebno omeniti, ker stvar pride kmalu v državnem zboru v razgovor.

Kmetijske raznoterosti.

Bolezen na gobci in parkljih se na Ogerskem vedno bolj širi. Ker je bolezen tudi v komitatih ob štajarski meji, je namestništvo v Gradci že prepovedalo privažanje goveje živine, ovac, koz in prašičev z Ogerskega.

Razstava sadja in sadnega mošta bode v Gradci od 29. septembra do 2. oktobra. Priredi jo sadjarejsko društvo in se bode vršila brez vsacih slavnostij. — Od 29. dne t. m. do 1. oktobra je pa tudi razstava sadja v Frajhajnu, na kateri bode razstavljeno poleg drugega sadja tudi raznovrstno grozdje.

Jako odlikovan čebelar. Na čebelarski razstavi na Dunaji je čebelar Miha Ambrožič iz Mojstrane odlikovan v petih odsekih. Vseh odsekov na razstavi je bilo namreč šest. Dobil je 3 srebrne svetinje, jedno bronasto svetinjo in priznalni diplom.

Poučni in zabavni del.

Družbe sv. Cirila in Metoda redna IX. velika skupščina

dne 7. avgusta 1894. l. v Novem Mestu.

(Dalje.)

Vodstvene seje.

2. Pri VIII. skupščini v Sežani bil je v družbino vodstvo vsled odstopa odbornika dr. Tavčarja, kateri radi premnogih drugih opravil izvolitve ni hotel več prevzeti, soglasno poklican deželni arhivar kurat Ant. Koblar. A odbornik dr. Tavčar je družbi v daljnjo razpolago ponudil svoje sile prav tako, kot je doslej v pravoslovnih zadevah — to storil brezplačno. Vsled preselitve odbornika Antona Žlogarja iz Ljubljane v Kranjsko Goro koncem aprila meseca spremenilo se je le nekoliko vodstveno poslovanje. Glavno tajništvo je za zdaj še ostalo v prejšnjih rokah, le tekoče upravne zadeve izročile so se mestnemu učitelju Alojziju Kecelju. Zbog te okoliščine se je pomnožil trud osobito našemu neumornemu prvomestniku, ki paznim očesom motri vse društveno gibanje. Iz teh razmer je tudi umevno, da se tu i tam vsaki želji ali vsakemu dopisu ni moglo takoj ustreči — osobito ne, če ni bil pravočasno doposlan. V obče naj blagovolé uvaževati slavna podružnična načelnštva kakor tudi posamni rodoljubi, da družbino vodstvo do danes še nima svoje stalne pisarne, nego posamni

upravitelji rešujejo družbine zadeve tedaj, ko jim to dopušča stanovski poklic. Ta način družbinega poslovanja se je pridržal že vseh preteklih 9 let, da se je prihranilo več troškov ter vsota mogla rabiti za društvene namene.

Družbino vodstvo je reševalo dospele vloge deloma upravnim potom, deloma v svojih sejah, katerih je bilo v zadnji upravni dobi osem, in sicer: prva te upravne dobe ali LXX. dne 30. avgusta 1893., v kateri se je vodstvo v zmislu § 18 glavnih pravil konstituiralo kakor prejšnja leta, ter so vsi dosednji upravitelji sprejeli zopet drage volje svoje posle. LXXI. dné 28. septembra, LXXII. dné 8. novembra, LXXIII. dné 20. decembra 1893. l., LXXIV. dné 7. februarja, LXXV. dné 18. aprila, LXXVI. dné 14. junija in LXXVII. dné 13. julija 1894. O čemur se je razpravljalo v teh vodstvenih sejah, razvidno bo vsaj deloma iz poznejših podatkov.

O podružnicah.

3. Kakor veste, čč. skupščinarji, so naši družbi življenska moč njene podružnice. Lani 123 izkazanim prirastlo je v glavnem imeniku še osem novih in sicer: tek. št. 124. Moška podružnica za Rožák in okolico 125. Ženska podružnica v Prvačini. 126. Podružnica za Velikovec in okolico. 127. Moška podružnica za Sežano in okolico, kot najlepši spomin na ondotno lansko skupščino. 128. Ženska podružnica v Krškem. 129. Ženska podružnica v Kobaridu. 130. Ženska podružnica v Škofji Loki. 131. Ženska podružnica za Škofjo Ves pri Celju.

Poskočilo je tudi število pokroviteljev, prideljenih raznim podružnicam, — navadno v bližini svojega bivališča. Tek. štev. 116. „Društvo učiteljev in šolskih prijateljev“ za okraj Kamenik. 117. Ženska podružnica v Trstu št. I. 118. Občina Sežana na Krasu. 119. Fran Stepančič, veleposestnik v Temnici. 120. Pevsko društvo „Adrija“ v Barkovljah pri Trstu. 121. Ženska podružnica v Sežani. 122. † Hinko Kavčič v Razdrtem, posestnik in deželni poslanec, v hvaležni spomin njegove trudoljubivosti poslali po njega smrti njegovi čestilci. 123. † Prelat Andrej Alijančič v Celovcu poslal po prijatelju naše družbe še pred svojo smrtjo drž. obveznico s kuponom za 100 gld. 124. Št. Jakobsko-trnovska ženska podružnica št. IV. po zastopnici gdč. Ivanki Praprotnik-ovi. 125. Litijske Slovenke po zastopnici gospej Josipini Koblarjevi. 126. Župnija v Rojanu pri Trstu. 127. Vipavska Čitalnica. 128. Ženska podružnica v Trstu št. II. po zastopnici Milki Mankoč-evi. 129. Št. Vid pri Zatičini. 130 in 131. Mariborska posojilnica št. II. in III. 132. Posojilnica v Radovljici. 133. Ženska podružnica v Prvačini. 134. Moška podružnica za Sežano in okolico. 135. Litijske in Šmartinske Slovenke št. V. 136. Feliks Ferk, zdr. in veleposestnik v Mariboru. 137. Ženska podružnica za Krško in okolico. 138. Jos. Rode, posestnik v Kameniku. 139. Občina Draga. 140. Podružnica v Šiški.

141. † Gospa Marija Murnik-ova. 142. Gospa Ivana Vodnikova. 143. Posojilnica v Ribnici. 144. Frančišek Mally, tovarnar v Ljubljani. 145. Elija Predovič, veletrgovec v Ljubljani.

Do 1. avgusta t. l. torej šteje družba sv. Cirila in Metoda 104 moške podružnice z 8407 člani in 27 ženskih z 2958 družbenicami, skupaj 11.365 udov.

Lansko leto se je priznala v Sežani našemu ženstvu palma prvenstva z ozirom na delovanje v prospeh naši družbi; tudi letos biva vodstvo pri tej sodbi, kakor je razvidno iz neuradnega spiska od prijazne nam roke: „Delovanje ženskih podružnic družbe sv. Cirila in Metoda v preteklem letu 1893“, ki so ga nedavno prejele naše podružnice. Zdaj, ko so stopile žene slovenske in dekleta v svojih podružnicah tako številno na plan, da bi se borile z možmi vred za slovenske idejale, zmaga pač ne bo izostala. Da, žene slovenske, kakor je vam ljuba naša deca, tako ljub naj vam je materin jezik, njemu zahtevajte v šolah prvo in častno mesto, ne dopuščajte več, da bi se izneverjala mladež svojemu rodu. Ta požrtvovalnost, katero v novejšem času kaže slovensko ženstvo, mora s ponosom in zadovoljstvom navdajati slovanske rodoljube, a tudi občudovanje in spoštovanje izvajljati stranskemu svetu.

Večina podružnic je uprav tekmovala v svrhu denarnih dobav za družbine namene. Dobro sredstvo pridobiti za to znatnih prispevkov, so primerni koncerti in zabave. Kolikor se je vodstvu poročalo, osnovala so se deloma ob svojih zborovanjih, deloma posebej vzgledne veselice, naslednje podružnice: Črna na Koroškem, ženska podružnica v Št. Juriju ob juž. železnici, Teharje pri Celju, Rožak v Tolinčicah in Podravljah, moška in ženska podružnica v Gorici s prelepimi božičnicami v Gorici, Podgori, Pevmi, Ločniku; podružnica na Greti, podružnice Beljak, Št. Janž, Priblaves, Šteben, Velikovec, Apače, Kotmaraves, Tolsti vrh; Šiška, moška in ženska podružnica v Trstu veliki koncert s sodelovanjem opernega pevca Josipa Trtnika in ondotnih slovenskih društev.

(Dalje sledi.)

Poučni in zabavni drobiž.

Izvestja Muzejskega društva tretji zvezek ima na stopno vsebino: S. Rutar, Grobišče pri sv. Luciji blizu Tolmina. (Dalje). Jos. Apih o obrtni politiki 18. veka. (Konec). Dr. Fr. Kos, Regesti k domači zgodovini. Nadalje ima ta zvezek še več majnih zanimivih zapiskov in kratko poročilo o slovstvu, ki se tiče domoznanstva slovenskih dežel.

Starinoslovec Russi. Dne 20. t. m. umrl je v Rimu sloveč krščanski starinoslovec Janez Krstnik de Rossi v 73. letu. Po svojem rojstvu je bil Rimljan, kjer je tudi študiral in pozneje deloval. Prva svoja dela je priobčeval v raznih listih. Posebno pozornost je obračal na krščanske napise prvega stoletja in je temeljito preiskal katakombe. Bil je vseučilišni profesor v Rimu in član papeževe akademije za starinoslovje. Od 1863. leta je izdajal „Bulletino di Archeologia christiana“.

Novice.

— **Potrjena zakona.** Presvetli cesar je potrdil v zadnjem zasedanji kranjskega deželnega zbora vzprejeti zakon o napravi nove, 380 metrov dolge okrajne ceste pri Radovljici. — Dalje je potrdil zakon, tudi sklenjen od deželnega zbora kranjskega, s katerim so se premenile neke določbe zakona o razdelitvi vkupnih zemljišč in uredbi dotičnih pravic.

— **Podržavljenje južne železnice.** Česar bi nikdo ne bi bil pričakoval še tako hitro, zgodilo se je, južna železnica se podržavi. Naša vlada je že dlje časa delala na to, da se podržavljenje zvrši, a ogerska vlada, ki ima pri celi stvari tudi svojo besedo, je to ovirala. Na enkrat pa se je stvar predrugačila. Ogerska si hoče ustanoviti svojo samostalno dunavsko parobrodno društvo, v kar pa potrebuje dovoljenja avstrijske vlade. To je dalo povod poganjanjem obeh trgovinskih ministrov in da sta se načeloma pogodila tako, da Ogerska dovoli podržavljenje južne železnice, Avstrija pa ustanovitev samostalne dunavske parobrodne družbe. Sedaj je torej gotovo, da se južna železnica podržavi in sicer ima država glasom koncesijske listine že z 1. januarjem 1896. l. pravico prevzeti južno železnico v lastno režijo. Vlada pa misli že z novim letom progo podržaviti. To podržavljenje pa ni misliti tako, da bi država kupila južno železnico, temveč le promet na nji bo prevzela, za to pa plačevala južni železnici primerno rento.

— **Shod in slavnost v Celovcu** napravi dne 24. oktobra t. l. katoliško politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem. Posvetovalo se bode o raznih vprašanjih, ki so posebne važnosti za koroške Slovence. Po shodu bo sijajna slavnost v spomin 80letnice msgr. Andr. Einspielerja in njegovega somišljenika škofa Martina Slomška. Vspored je zanimiv; slavnostni govor ima dr. Medved iz Maribora, poje pa pevsko društvo „Lira“ iz Kamnika.

— **Praščjo razstavo** v Novem mestu priredi kranjska c. kr. kmetijska družba v torek dne 23. oktobra t. l. v zvezi s prasičjim semnjem. Namen razstavi in ž njo prasičjemu semnju je: 1.) da se vidi uspeh, ki se je dosedaj dosegel pri reji prašičev domačih in tujih plemen; 2.) da se gospodarji s primerjanjem prašičev vnemajo za napredek v prasičji reji in da se pouče, kje je dobiti dobrih živalij za plem; 3.) da se povzdigne kupčija s prašiči. — Razstava se bo vršila na dan Lukeževega semnja, ki je jeden največjih na Dolenjskem, in sicer na prostoru pred vojašnico, kjer bode tega dne tudi prasičji semenj. Do 8. ure zjutraj morajo biti že vse živali na mestu razstave, kjer se bodo pripravile potrebne ograje za posamezne vrste razstavljenih živalij. — Razstava bode ločena v dva oddelka. V prvi oddelek se pripuščajo plemeni prašiči, in sicer: a) posamezni prašiči, kakor: 1.) za spuščanje pripravi mrjasci, 2.) breje svinje in svinje s praseti, 3.) mladi mrjasci in mlade svinje do starosti 10 mesecev, b) cele skupine plemenih prašičev, obstoječih iz mrjasca, svinj in praseta. V drugi oddelek se pripuščajo pitani prašiči, in sicer: a) peršutniki, b) starejši pitani in sicer za vsak oddelek po 10 premij v zneskih po 20 in 10 kron. Prašiči, kateri morejo postati deležni premije, morajo najmanj uže pol leta biti lastnina tistega gospodarja, ki jih razstavi. Gospodarji, kateri želijo razstaviti svoje prašiče v kakem oddelku, naj se zgledajo pisмено ali ustno pri kmetijski podružnici v Novem mestu zadnji čas do 1. oktobra t. l., ter naj naznani, koliko in kake živali hočejo razstaviti, da se zamorejo pripraviti potrebne ograje. Možje, ki bodo sodili o premovanju prašičev, izbero se po predpisniku in se morajo ravnati po določenih predpisih.

— **Obesil** se je minolo nedeljo v gozdu za Cekinovem gradom v Šiški 38letni Anton Avbelj. Nesrečnež, svojedobno trgovski pomočnik, je bil močno pijači udan.

Družbe sv. Cirila in Metoda redna IX. velika skupščina

dne 7. avgusta 1894. l. v Novem Mestu.

(Dalje.)

Posebno važni so podružnični shodi, kajti pri njih se nudi članom, kakor tudi ljudstvu sploh koristnega pouka in primerne zabave. Uprav neprecenljivega pomena pa so ti shodi za naše koroške brate; podružnice so jim prava ognjišča domovinske ljubavi; zato jim vodstvo rado pošilja govornike, katerim so podružničarji za njih pouk srčno hvaležni. V obče velja pravilo, da tudi priprosti narod potrebuje vedrila, saj ima brig in tug dovolj in včasih naj se tudi priprostemu oratarju v prijateljski družbi razvedri nagubančeno čelo, da gre pokrepčan z novim pogumom na delo, za kruh svoji obitelji a tudi na delo za pravo svojega naroda — kajti glavna opora slovenstvu je značajni oratar in obrtnik. Tema dvema pa uprav naše podružnice brez posebnih troškov in trudov lahko nudijo potrebnih ukov in razvedril. In ako jim narodovi voditelji tega ne oskrbé, iščejo si čestokrat zabave po svoje — kar je pa navadno na kvar njim, njihovim družinam, vsemu narodu in tudi državi. Kako se dá vse to doseči — na jedno stran ljudstvo vzga jati, na drugo pa družbi nakloniti prispevkov, v tem podaja napotke ne sicer društveni, a jako rabljivi spisek, te dni razposlan podružnicam z naslovom: „Delovanje moških podružnic družbe sv. Cirila in Metoda sosebnost v preteklem letu 1893.“

Družbini šolski zavodi.

4. A podajmo se k družbinim šolskim zavodom! O njih zgodovinskem razvoju ne sodi Vas zdaj obveščati, saj se itak vsak družbenik lahko o njem pouči v prejšnjih „Vestnikih“, ki zabeležujejo vse važniše podatke.

a) Začnimo pri najstarejšem zabavišču v Celju, katero se je omislilo slovenskim starišem, da so v preteklem letu vanje pošiljali 59 otrok. Vrtec je prav dobro uspeval pod vodstvom častitih šolskih sester, katere vzgojevalne moči družbinemu vodstvu nakladajo relativno najmanj troškov, s čemur mora osobito naša družba poštovati.

b) Zabavišče pri sv. Jakobu v Trstu je zbiralo nad 70 otrok in je pristno semenišče.

c) Za prvo slovensko osnovno šolo pri sv. Jakobu v Trstu, katera se je letos razširila že v petrazrednico, in je tako ta naša šola prva in jedina slovenska petrazrednica na vsem Primorskem, kar je vsekako značilno za primorske razmere, a mislimo tudi častno za našo tu se v blesku kažočo res vse-slovensko družbo. Njeno voditeljstvo je obelodanilo letos „šolsko poročilo, katero obsega vso šolsko kroniko od l. 1887. do letošnjega šolskega sklepa. Prav želeli bi bilo, da bi tako poročilo dobil v roko vsak naš družbenik, vsak rodoljub, ki se je spominjal naše

družbe, videl bi, da ni zastonj položil svojega obola na domovinski žrtvenik. To šolo je obiskovalo 320 otrok in bilo bi jih še več, da je prostora. Ta po naši družbi dani dokaz, ki nas stane že čez 20.000 gld., ni še menda zadostno spričalo temu, da je prav v mestu Trstu dovolj slovenskega življa ne samo za jedno šolo, nego še za dvakrat toliko. Ako pomislimo na te ogromne žrtve, skoro bi rodoljuba krvavelo srce: ad quid perditio ista? k čemu ta potrata? — rajši bi denar dajali stradajočemu težaku — pa ne, človek, ki res ljubi svoj narod, žrtvuje zanj do zadnjega bora, ker noče, da bi njegov narod poginil dušne smrti — osobito ne oni čili narod, ki je tam ob modri Adriji bramba katoliški cerkvi in avstrijski državi.

Družbino vodstvo je še voljno žrtvovati za slovensko šolstvo ob Adriji, dok pravične — in gotovo ne pretirane — zahteve slovenskih roditeljev zmagajo, in te bodo končno morale zmagati.

Nameravane premembe v učiteljskem in vzgojevalnem osebju se v Trstu radi mnogih zaprek letos še ni moglo izvršiti. (Dalje sledi.)

Poučni in zabavni drobiž.

Srbsko gledališče v Novem Sadu. Srbski veleposestnik Dundjerski je na lastne stroške sezidal gledališče v Novem Sadu, in ga dal v najem srbskemu gledališkemu društvu. Gledališče bi se bilo imelo otvoriti seveda s srbsko igro. Novosadski Madjari so pa našli, da bi bilo razžaljenje Madjarov, ko bi se otvorilo na Ogerskem gledališče z nemadarsko igro in pritožili so se na ministerstvo.

Umrli je za mrtvoudom dne 28. septembra škof Rade- ničić v Kotoru v Dalmaciji. Bil je še samo 54 let star in le še malo časa za škofa. Njegova škofija je najmanjša v Avstriji.

Novice.

— **God presvitlega cesarja** praznoval se je včeraj po celi širni Avstriji najslovesneje. Prezvesti avstrijski narodi so i ob tej priliki pošiljali prevroče želje in molitve k Vsemogočnemu, da bi ohranil predobrega jim vladarja, cesarja Franca Jožefa I. še na mnogaja leta. — V Ljubljani praznovalo je vojaštvo godovni dan svojega presvitlega najvišjega poveljnika s sv. mašo v nunski cerkvi. Ob 10. uri služila se je pontifikalna sv. maša v stolni cerkvi, kateri so prisostvovali civilni dostojanstveniki. Šolska mladina je tudi sv. mašami po raznih cerkvah praznovala godovni dan presvitlega cesarja.

— **Osobne vesti.** G. dr. Št. Divjak okrožni zdravnik v Prevojah, je imenovan za hišnega zdravnika v deželni blaznici na Studenci, dr. K. Pamer, c. kr. fregatni zdravnik v Pulji, pa za okrožnega zdravnika v Črnomlju. — Učitelj na nemški šoli v Trstu in okr. šolski nadzornik v Sežani gosp. Davorin Šinkovič je imenovan začasnim učiteljem na nižji gimnaziji v Ljubljani. — Okrožni zdravnik v Litiji g. Jurij Oblak je prosil za umirovljenje. — G. Peter Wolsegger, prof. na gimnaziji v Kočevji, je imenovan ravnateljem tega zavoda.

— **Imenovanje.** Dež. in drž. poslanec g. prof. Fran Šuklje je imenovan osrednjim ravnateljem c. kr. zaloge šolskih knjig in dobi naslov in značaj dvornega svetnika. —

jamo, pač pa spojeno z raznimi kovinami. Ta kislina je nespojena steklasta masa, ki se na zraku hitro razteče.

Skušnje uče, da so spojine fosforne kisline neobhodno potrebne za vspevanje rastlin. Kjer ni teh spojin rastline ne rasto. Posebno rastline ne naredo semena, ako v tleh manjka fosforjevih spojin. Nekaj tacih spojin se nahaja v živalskem gnoji, zato pa s tem gnojimo, da dovajamo rastlinam potrebni fosfor. Novejše čase se pa rabijo tudi razna umetna gnojila raznih fosfornih spojin. Tak gnoj je tako imenovana Tomaževa žlindra, v kateri je mnogo fosforno kislega apna. Jako doder umeten gnoj je dvojnofosfornokislo apno (superfosfat), ki se prodaja pomešan z mavcem. Za napravo poslednje spojine rabijo kosti, katere so zaradi fosfornih spojin, ki jih imajo v sebi, dober gnoj.

Nadalje je tudi v zemlji solitrovokislo apno, ali apneni solitar. Ta spojina nastaja, kjer gnijo stvari, ki imajo v sebi dušik pri apnu ali apneniku. Ta spojina je lahko raztekajoča sol, ki v obrtniji se dosti ne rabi, pač pa imajo tvarine, ki jo imajo v sebi, nekaj vrednosti za gnoj. Sipina od starih zidov je večkrat dober gnoj, ker ima apneni solitar v sebi. V zemlji je pa tudi kremenčevokislo apno, ki se pa naravnost kot rastlinska redilna snov ne more zmatrati, ker se v vodi ne raztopi in ga torej rastline v sé vsprejemati ne morejo. Pomen pa dobiva s tem, da se spreminja po vplivu nekaterih drugih kislin v druge apnene spojine. Iz povedanega je razvidno, da so apnene spojine jedna najvažnejših delov vsake rodovitne zemlje. Brez njih je vspevanje rastlinstva naravnost nemogoče.

Dalje sledi.)

Kmetijske raznoterosti.

Poljedelsko ministerstvo je poslalo ljubljanski osrednji gozdni drevesnici 13 litrov semena raznih vrst japonskega drevja, katero raste v mrzlih in suhih krajih. Zanimivo je, da *Pinus Thumbergii* in *Laria Leptolepis* kalita v štirih tednih, *Pinus coreacensis* pa še le čez jedno leto, ko se poseje.

Uvoz italijanskega vina pojemlje. Lani se ga je uvozilo od januarja do konca avgusta 787.611 meterskih centov v vrednosti 7 milijonov 88.499 gld., letos pa v teh mesecih samo 638.984 meterskih centov, v vrednosti 5.750.856 gld., torej letos 148.627 meterskih centov za 1.337.643 gld. vrednosti manj.

Ameriško žito na Kitajskem. Te dni je neka ladija odpeljala mnogo moke iz Amerike v Japan in 200 ton žita v Kitaj. To je prvo žito, ki se je poslalo iz Amerike na Kitajsko.

Poučni in zabavni del.

Družbe sv. Cirila in Metoda redna IX. velika skupščina

dne 7. avgusta 1894. l. v Novem Mestu.

Družbini šolski zavodi.

(Dalje.)

č) Zabavišče v Rojanu je vzgajalo nad 70 otrok, in ono

d) na Greti pa okrog 50.

e) Zabavišče v Pevmi pri Gorici je začetkom leta vsprejelo 50 otrok, ono v

f) Ločniku pa 35.

g) zabavišče v Podgori pri Gorici, kjer se je vpisalo nad 100 otrok. Žal, da dosedaj še nismo mogli ustreči vroči želji ondotnega županstva, da se pomnoži še z jednim oddelkom, ali da se osnuje nov otroški vrtec.

Sijajne vspehe s svojimi učnimi zavodi je dosegla „Sloga“ v Gorici, njo krepko podpira naša družba, kajti kar je „Slogin“ namen samo za Goriško, to je naši družbi namen za vse „Slovensko“. Tako podpirajoč si je prisvaja naša družba.

h) Zabavišče društva „Sloge“ v Gorici v ulici sv. Klare s 66 otroci,

i) tamošnje zabavišče v ulici Barzellini s 45 otroci in

j) goriškoslovensko štirirazrednico s 326 šolarji.

Vse te naše zavode so nadzorovali p. n. gg. državni šolski nadzorniki, kakor tudi od cerkvenih oblasti imenovani in po družbinem vodstvu naprošeni ali po njem odposlani nadzorniki, ki so se o njih izrazili s pohvalo in zadovoljstvom.

Slavna skupščina! Če pomislimo zdaj na teh več kot tisoč otrok, ki jih pestujejo naši zavodi, vidimo, da naš trud in naša požrtvovalnost ni zastonj. Čegava bi bila ta deca brez naše družbe? Ali bi je ne bili že naši neprijatelji na severu in jugo-zahodu vkljub 7. zapovedi božji zvabili v svoje zavode, od koder bi se gotovo ne bili več vrnili kot katoliški Slovenci.

Da naša družba obvršava pravo patrijotično delo, lahko bi Vam, čč. skupščinarji, dokazali iz načina vzgoje in pouka v naših zavodih, iz naših cerkvenih, naših dinastičnih in narodnih šolskih slavnostij, a o teh veselicah, spodbudnih za učence, starše in navzoče občinstvo, poročali so itak naši časniki. Dovolj je, da družbino vodstvo konstatuje: Naša osiročena mladež se že vzgojuje po edinopravnih pedagoških načelih: v katoliškem, avstrijskem, slovenskem duhu. Družbini zavodi imajo že konfesionalno in narodno šolo, za kar se je izreklo naše ljudstvo v svoji ogromni večini.

Družbinemu vodstvu je omenjati zdaj še najbolj skeleče rane na slovenskem telesu, to je slovenskega šolstva na Koroškem. Kako radi bi bili že letos slavni skupščini naznanili veselo vest: „Šola v Velikovcu je odprta, — a zaprek je bilo dovolj, da se to ni moglo izpeljati. Družbeni tajnik si je lani meseca avgusta z dvema čč. šolskima sestrama ogledal ponujano nam hišo v Velikovcu, katera pa žal za šolski namen ni prikladna. Zato se je moral pogojni nakup preč. gosp. proštu Serajniku, kateri se je v svojem rodoljubnem srcu že radoval, da prav v njegovi hiši bo prva slovenska šola v Gorotanu, zopet

odpovedati in misliti na drug prostor. Vodstveni ud Ivan Hribar potoval je zato nalašč v Velikovec ter kupil prav primeren stavbeni prostor v obsegu enega orala 706⁰ za 1250 gld., kateri prostor se je mejčasno dal v najem.

V tej zadevi pa je občni zbor celovške podružnice dne 27. junija 1893. sprejel in nam doposlal nastopno resolucijo: „Načelništvu se naloži, da se pri glavnem vodstvu zahvali za sklep: ustanoviti v Velikovcu večrazredno slovensko šolo in da slavno vodstvo prosi, da bi družba sv. Cirila in Metoda najboljško mogoče podvizala se izpeljati omenjeni sklep“.

Družbino vodstvo se je že nakanilo stopiti pred slovenski svet z okrožnico, proseč ga zopetnih žrtev, darov za to velepomembno šolo, katero kanimo zidati v spomladi. Na jesen in po zimi se bo potrebno pripravilo in osobito se nadejamo, da bodo koroški rodoljubi s stavbinim gradivom prihiteli na pomoč.

Mislili smo, da bode zabavišče pri šolskih sestrah v Mariboru odprto že početkom šolskega leta 1893/94, a še do zdaj ni. Družbino vodstvo se je zglašalo z opetovanimi vlogami na c. kr. deželni šolski svet v Gradcu in na c. kr. ministerstvo na Dunaju, naznanjalo je te odloke mestnemu šolskemu svetu v Mariboru, posredovali so v tej zadevi gg. državni poslanci, a do danes še ni definitivne rešitve o tej, sami na sebi res malenkostni zadevi, kajti štajerski neslovenski rojaki se bodo prepričali, da se Maribor ne bo podrl, ko bodo tam res samo slovenski otroci zahajali v slovensko zabavišče.

Ker je preosnova tržaških naših zavodov v tesni zvezi mej seboj, torej ni bilo možno odpreti lani obljubljenega novega zabavišča na Belvederu v Trstu“.

Knjižnica družbe sv. Cirila in Metoda. — Šolski in učni pomočki.

5. V smislu svojih pravil izdaja družba tudi razne spise, osobito mladinske. Od prejšnjih so I., III. in IV. zvezek popolnoma pošli in podružnica, ki bi utegnila imeti še kaj imenovanih izvodov v razpečevanje, storila bi veliko uslugo vodstvu, ako mu je vrne. Letos smo izdali že X. zvezek z naslovom: „Igre in pesmi za otroška zabavišča in ljudske šole“. Vredil Ivan Mercina, učitelj na c. kr. deški vadnici v Gorici. S tem spisom se je odpomoglo nujni potrebi naših zabavišč in sploh se je v tej slovstveni stroki ž njim ledina orala. Naši časopisi so jo prav laskavo ocenili in priporočili vsem ljudskošolskim knjižnicam. Na razpolago ima družba še dokaj spisov, a dokler se ne razpečajo prejšnji spisi, ne kaže izdajati novih. Naše podružnice z razpečevanjem takih spisov so najboljše pospeševalke slovenskega slovstva.

Družba je pospeševala krščansko prosveto v smislu svojih nebeških zavetnikov sv. Cirila in Metoda tudi s tem, ker je rada uslišavala prošnje za

podaritev raznih knjig. Molitvenih, nabožnih, šolskih, poučnih in zabavnih spisov je družba prejemale od mnogih darovalcev, druge, osobito šolske, je nakupovala, nekatere je imela pa v svoji zalogi.

Društvena ekspedicija, ki jo hvalevredno upravlja Ivan Bonač-eva knjigoveznica, razposlala je na vse kraje slovenske domovine, osobito ob mejah, od lanske skupščine do inclusive 1. avgusta t. l. skupno 13.349 knjig.

Pri naročevanju in razpošiljanju šolskih knjig je družbo podpirala „Narodna šola“ s svojim predsednikom deželnim poslancem Feliksom Stegnar-jem, kateri tu javno izrekamo zasluženno zahvalo.

(Dalje sledi.)

Poučni in zabavni drobiž.

Egiptski leseni vojaki. Mej starinami v Assintu izkopali so več lesenih 38 centimetrov visocih podob, ki predstavljajo vojake staroegiptске dobe. Iz teh podob se vidi, kako se je malo premenilo od tistega časa v teh krajih. Sudanski vojaki so sedaj ravno tako napravljeni in oboroženi, kakor so bili staroegiptski pod dobrimi dva tisoč leti.

Statistično s Francoskega. V Franciji je 33 občin, ki imajo manj nego 40 prebivalcev. Najmanjši dve imata le po 17 prebivalcev. Te občine imajo svoje župane, občinski zastop, tajnike in poljske čuvaje, 47% Francozov živi od kmetijstva, 25% od obrta, 10% od trgovine. 700.000 ljudij je v državni službi, 1.114.878 oseb se bavi s svobodnimi poklici, 2.295.000 živi le od dohodkov svojega premoženja. V Parizu je 330.000 ljudij neoženjenih in brez rodbine. Od 1886. se je število do 15 let starih ljudij za 226.334 oseb pomanjšalo in število nad 21 let starih oseb se je za 267 povejšalo vsled priseljevanja. Število rojstev vedno pojema.

Som. Dne 29. avgusta vjeli so ribiči pri Bahovcu velicega soma. Dolg je 5.3 metrov in tehtal brez drobu 723 kg. V črevih njegovih so našli ovčje kosti in kopita nekakega konja. Som je jedna najnevarnejših rib in poje tudi človeka. V Jadranskem morju se čisto nahaja. Omenjenega so izročili zagrebškemu živalskemu muzeju. Govori se, da večjega, kakor je ta nima noben muzej v našem cesarstvu.

Novice.

— Slavnost odkritja Valvazorjevega in Hočevarjevega spomenika združeno s slavnostjo ustanovitve nove župnije so slovesno praznovali dne 6. in 7. okt. t. l. v Krškem.

— O družbi sv. Cirila in Metoda troši glasom tržaške „Edinosti“ mej kranjsko duhovščino nekdo nečuvane in vsake obsoje vredne vesti, na katerih ni pičice resnice in ki imajo le namen prekoristni naši šolski družbi škodovati. Za danes le toliko, ker upamo, da se bode temu brezvestnežu od poklicane strani odločno na prste stopilo in se mu enkrat za vselej zaprla sapa za ednake perfidnosti.

— Družbi sv. Cirila in Metoda so od 15. avgusta do 20. septembra darovali: Gosp. Katinka Verbajš iz Litije lepo zbirko koristnih knjig; vzgledno delavna ženska podružnica v Št. Jurju na južni železnici po blagajničarici g. Tončiki Kavčič-evi 100 gld.; vrlo se razvita moška podružnica v Kameniku po g. blagajniku J. Milohnoju 100 gld. kot prebitek veselice z dne 2. sept. t. l. s prošnjo, da postane po-

ne nahaja. Spojen s kislikom je znan kot kremen ali kresilni kamen. Silicij je rujav prah ali pa v kristalih.

Posebno važna je silicijeva spojina s kislikom in vodikom, katera se imenuje kremenčeva kislina. Nahaja se raztopljena v mnogih rudninskih studencih. Kremenčeva kislina je brez barve in okusa. Rastline dobivajo kremenčevo kislino iz njenih spojin, iz katerih jo izpodrine ogljikova kislina, ki prihaja raztopljena v vodi v zemljo. Tako so posredno te spojine kremenčeve kisline dobro redilo za rastline. Mej take spada kremenčevokisli kalij, kremenčevokisla magnezija in kremenčevokislo železo in še več drugih. (Dalje sledi.)

Kmetijske raznoterosti.

Umetna gnezda. Zagrebškemu društvu za varstvo živalij je njega član mehanik Božidar Smažinka naredil več umetnih gnezd. Društvo priporoča sedaj prijateljem prirode in tičev pevcev, da napravijo takih gnezd in jih po zimi obesijo na drevesa, da v njih najdejo ptiči zavetje ob grdem vremenu in da bodo potem v njih gnezдили pomladi. Želeti je pač, da bi tudi drugod si nastavljala tičem taka gnezda. Tiči bodo stroške z obiranjem mrčesov po drevesih obilno povrnil.

Nove trte v Krškem kradejo ljudje v taki meri, da so prišle pritožbe do deželne vlade. To je tem bolj obsojati, ker vsled tega bodo ljudje le zgubljali veselja do zasajanja novih vinogradov.

Vina se je letos v naši državi pridelalo pol manj nego lani. Grozdje je pa veliko bolje dozorelo in bode zatorej vino bolje in tudi dražje.

Državna trtnica na Bizeljskem se bode opustila, ker imajo Bizeljčani že sami zadosti ameriških trt.

Sadna razstava v Žalci. „Društvo Kmetovalec“ v Gotovljah je priredi dne 29. t. m. v gostilni gosp. Hausenbihlerja v Žalci. Razstavilo se bodo razno sadje in sadni izdelki. Razstava bode gotovo zanimiva, ker je sadjarstvo na Dolenjem Štajarskem jako razvito.

Društvo tovarnarjev za surovi sladkor. Tovarnarji avstrijski za surovi sladkor snujejo že dolgo neko društvo. Dvakrat so že predložili svoja pravila, ali nikdar jih vlada ni potrdila, ker v njih ni jasno povedan namen društvu in pa sredstva, s katerimi se hoče namen doseči. Gospodom se menda ne zdi umestno povedati pravega namena.

opozoriti na skoro vsakomesečni izkaz darov v naših časnikih. — Da so se darovi — vkljub preobilnemu narodnemu davku za slovenska podjetja — tudi za našo družbo skoro podvojili, zahvaljati je slovenska društva po vseh naših pokrajinah, ki so prirejale akademije, koncerte, poučne shode, zabave... tudi naši družbi v korist. Imenoma navedemo: Dolenjsko okrožje akademičnega ferijalnega društva „Sava“ s koncertom v Kostanjevici. „Celjski sokol“. Čitalnica in bralno društvo v Idriji. Gorejsko okrožje „Sava“ koncert v Kranju. Bralno društvo v Mokronogu. Vsa, deloma že prej označena društva v Trstu in okolici. Čitalnica in učiteljsko društvo v Sežani — osobito ob lanski skupščini. Slovenska bratska društva v Gorici. Prvo slovensko pevsko društvo „Gorotan“ na Koroškem. Slovensko planinsko društvo v Ljubljani. Istotako več ali manj skoro vse čitalnice po Slovenskem.

Dohajali so božični, novoletni, velikonočni darovi, kakor tudi ob raznih veselih in žalostnih dogodkih.

V smislu vodstvene okrožnice so se spominjale naše družbe osobito slovenske posojilnice in hranilnice, mnoge so se že vpisale mej pokrovitelje in od večjih posojilnic se to zanesljivo pričakuje. Krona darovom sta že stalna prispevka visocega deželnega zbora kranjskega s 1000 gld. in sl. mestne občine v beli Ljubljani s 500 gld.

A da se je ta ogenj domovinske ljubavi vsplamtil, provzročili so narodni časopisi, ki so se ob raznih prilikah simpatično spominjali naših naporov; „Slovenski narod“, „Mir“, „Edinost“, „Soča“, imajo stalno rubriko za kronске darove. Sam „Narod“, je izročil vodstvu že 19. ali 20. zbirko kronskih darov vkupno 7695 Kr. 73 h. „Narodovim“ kronskim darovom pa je stvaritelj in pogumen nadaljevalec do danes vrednik Josip Nolli.

Tolika jednodušnost v požrtvovalnosti gotovo veseli vsacega rodoljuba, a imponuje tudi strancem.

Bodi vsem pospeševateljem družbinih namenov, vsem načelništvom, vsem narodnim časnikom iskrena zahvala.

A spominjajoč se živih dobrotnikov ne smemo pozabiti milih pokojnikov. Kolikor se nam je naznanilo, pokosila nam jih je dokaj tudi zadnje leto nemila smrt. Preminola je Jera Klinarjeva, ona gospa, ki je v svojem hotelu pri Pestranu sprejela našo IV. veliko skupščino v Bledu l. 1889. Dr. Bilec, prej v Postojini, zamrl v Gradcu, Pesnik Fran Gestrin v Ljubljani. Posestnik Josip Kržič v Borovnici, volil družbi 200 kron. Družbenik Jan. Nep. Horak kot predsednik obrtno-pomožnega društva, vsako leto naklonil po 10 gld. Deželni poslanec Josip Ivančič, c. kr. notar in podpredsednik tolminske moške podružnice. Dekan Adolf Harmelj, osnovatelj i prvomestnik podružnice v Komnu. Josip Bernard, svečar v Ljubljani, volil 100 gld. Nadžupan Ferdo Mahorčič, bivši prvo-

Poučni in zabavni del.

Družbe sv. Cirila in Metoda redna IX. velika skupščina

dne 7. avgusta 1894. l. v Novem Mestu.

Dobrotniki naše družbe.

6. Iz vseh dosedanjih pojavov smemo po pravici trditi z zadovoljnostjo in hvaležnostjo, da ga ni več zavednega in v resnici narodno čutečega Slovenca, ki bi ne bil na kakoršenkoli način podpiral naše družbe. Ker štejemo dobrotnikov in prijateljev mej ženstvom in mej moštvom na ti soče, toraj Vam jih, čč. skupščinarji, ne moremo več naštevati po imenih. V tem oziru si Vas usojamo

mestnik podružnice v Sežani. Pri ženski podružnici v Idriji: ustanovnik Lavoslav Svoboda, letnice gospe Antonija Juvančič-eva, Minka Poženel-ova, Leopoldina Šenčar-jeva. Pisatelj učitelj Josip Freuensfeld, ustanovitelj ljutomerske podružnice, zamrl v zlati Pragi. Telegr. uradnik Ferdo Černovšek, odbornik krške moške podružnice. Župnik Boštjan Građičnik v Bilčovsu, odbornik podružnice Kotmaraves. Dekan M. Ambrož v Kapli, blagajnik podružnice Št. Janž v Rožni dolini. Gospa Marija Murnikova v Ljubljani, prvomestnica šenklaško-frančiskanske podružnice, kateri je pridobila (6) pokroviteljic, sploh znana kot vzgledna načelnica narodnega ženstva. Anton Škrabar, večletni blagajnik podružnice na Greti. Prelat Frančišek Kosar † v Iki, ustanovnik mariborske podružnice, velik pospeševatelj vodstvenih namenov, čegar dopisi do vodstva spričujejo njegovo res plemenito katoliško in slovensko srce. Filip Milonik, odbornik žiljske podružnice na Koroškem. Josip Regali v Ljubljani. Štefan Faganel, letnik moške podružnice v Gorici. Janez Kukopič, posestnik v Št. Jurju ob južni železnici, volil 10 gld. Učitelj Rudolf Dolenec, odbornik vipavske podružnice.

Kakor živih, tako se je družba tudi teh in drugih nam nenaznanjenih prominolih družbenikov i dobrotnikov spominjala pri današnji presv. daritvi; ohranimo je vsi mi v častnem spominu!

7. Nadejamo se, da ste čč. skupščinarji, iz tega upravnega poročila prepričali, da se naša družba še zmirom razširja povsod, koder bivajo Slovenci, ona raste naravnim potom brez umetnega pritiska in brez sile. Pokazali smo vam danes armado blizu 12.000 bojnikom, ki stoje na straži zoper dva mogočna neprijatelja na severu in na jugu.

Mi vse njim nočemo prizadeti nič žalega, le to jim odkrito in možato povemo, da naj pustijo slovensko deco pri miru, naj je ne vabijo z mamečimi pretvezami v svoje šolske zavode. naj puste lastni materi slovenski, katera jo želi po svoji skromni moči odgojiti zveste Bogu, cesarju, domovini.

Kakor oni želijo svojo mladež vzgojiti v duhu svojega naroda, tako naj tudi nam privoščiijo isto mi nočemo njihovih otrok; le svoje hočemo imeti v slovenskih zavodih.

Ta klic, da hoče imeti naš narod tudi svoja vzgojevališča in izobraževališča, kakor drugi narodi, širi naj se po vsej državi, prodre naj do vseh mero-dajnih krogov. Narod, kateri v svojih skromnih razmerah toliko žrtvuje v kulturne namene — osobito v šolske — narod, ki že desetletja prosi, naj se vender vravna naše šolstvo po pedagogičnih načelih, narod, kateri je snežnobel v svoji zvestobi do mile Avstrije, ki je z bratskim narodom hrvatskim stoletja branil zapadno kulturo ter tudi po pravici zasluži vsled svoje tedanje i sedanje vernosti častni naslov: „ante-

murale christianitatis, krščanstvu predtrdnjava“; ta narod ne zasluži tolikega preziranja.

Ali naj ostane še dolgo naš narod narod-trpin, mučenik? — To je deloma odvisno tudi od nas, ki smo vsklili iz njega. Delujmo skupno vsi v njegov blagor, vsaj vidimo, da je naš dosedanji napredek večinoma le delo „slovenskega dlana in uma“. Delujmo prav v duhu njenih nebeških zavestnikov sv. Cirila in Metoda. V tej družbi zginejo vse razlike — visocega in nizkega, izobraženega in priprostega. Tu se mora vse spajati v harmonično jednoto, kakor sta sv. brata, prišedši mej slovanske rodove, spojila vse stanove v bratovski ljubezni, ter jih zunanjemu svetu pokazala kot prosvetljene krščanske Slované — jedine v veri, jedine v jeziku.

(Dalje sledi.)

Poučni in zabavni drobiž.

Odlikovanje hrvatskega profesorja. Knez črnogorski Nikita je podal zagrebškemu vseučiliškemu profesorju Bruzini komanderski križ Danilovega reda.

Prirodna redkost. V Budvi vjeli so morsko želvo 2·10 metrov dolgo, ki tehta 500 kilogramov. Mestna občina dubrovniška je kupila veliko želvo za mestni muzej.

Teatralna biblioteka. Intendanca hrvatskega narodnega gledališča je začela izdajati Teatralno biblioteko iz najboljših del svojega repertoira. Zaloga te knjige je prodajalnica dijonike tiskarne po 25 kr. zvezek.

Statistika samomorov. V Nemčiji se jih od milijona ljudij 271 samih umori, na Danskem 258, v Švici 230. Najmanj samomorov je na Španjskem Na milijon ljudij 35. V Nemčiji se največ ljudij samih umori na Saksonskem. Mej Slovani je manj samomorov nego mej Nemci. Mej židi manj nego mej katoliki. mej katoliki manj nego mej protestanti. Največ samomorov je mej brezverci.

Tri najdražja sv. pisma so v britanskem muzeji v Londonu, narodni biblioteki v Parizu in belemskem samostanu pri Lizboni. Prvo je rokopis, katero so pisali Alkuin in učenci njegovi in so ga podarili Karolu Velikemu v njegovem kronanju. V četrtem desetletji tega stoletja je to sveto pismo imel neki švicarski zasebnik v Baslu in mu je zanj ponujala francoska vlada 42000 frankov. Naposled se je pa bilo prodalo vendar le za 750 lir. Sveto pismo je lepo pisano, ima mnogo okrajšav in lepih začetnih črk. Poglavja in ime Jezus je povsod pisano z zlatimi črkami. Jedna velika črka je precej podobna križu na katerem visi sveteča pol z oljem napolnjena svetilnica. Na drugem mestu sta podobi Mojzesa in Arona v noši 8. stoletja — Pariško sv. pismo je bilo na povelje kardinala Ximeneza tiskano in posvečeno papežu Levu X. Jednega teh na vilinski papir tiskanih izvodov je kupil 1789. leta neki Anglež za 12000 frankov. Leta 1840 so le to sveto pismo podarili Ludviku Filipu francoskemu in pozneje je prišlo v narodno biblioteko. Tretje sveto pismo je pisano na pergamentni papir 1807 so ga Francozi uplenili in pripeljali v Pariz. Ko so ga Portugalci nazaj hoteli kupiti, so za njega zahtevali 150000 frankov. Ludvik XVIII. ga je vendar zastonj vrnil portugalski vladi.

Dobra služba. V Bruselji je umrl vratar, kateri je imel razkazovati in razlagati dohajajočim tujcem razne znamenitosti v mestni hiši. Njegovi letni dohodki so se cenili na kacic 22000 frankov. Sedaj se je za to službo oglasilo mej drugim 33 odvetnikov, 21 inženerjev, 1 kemik, 1 zvezdoznanec in 1 časnikar.

cerkniške fare.*) — Druga opazka gosp. Vicko-ta, da ima cerkniško jezero skoz škocijansko jamo enega svojih pritokov, je pa popraviti tako, da je potok „Jerezo“, ki prihaja blizu imenovane jame iz zemeljskega žrela, in se po kratkem toku izliva v njo (v škocijansko jamo namreč), le jezerski odtok, in sicer oni, ki se zgublja pod zemljo pri tako zvani Veliki Karlovci. (O tem je pisala že tudi moja malenkost natančno v „Koledarju družbe sv. Mohora za l. 1874 str. 197 in 198.“)

Bližna postaja Rakek zbuja mi je v duši zopet nove spomine. Kakor sem v omenjenem „Koledarju za l. 1874“ pisal, sem te kraje, namreč Rakek in Cerknico obiskal v prvič leta 1859. Govoril sem obširno v onem spisu tudi o bojih, ki so se dogajali v tej okolici leta 1813. (Čul sem pozneje enkrat, da me je v nekem časniku nekdo ravno zaradi popisa teh vojskinih dogodkov nekaj nazaj stavljal. Kedo je bil to, in kaj je v mojem spisu prav za prav najdel nepravega ali pomakljivega, ne vem, ker tega nisem sam bral. V moje opravičenje naj bo tu pojasnjeno, da sem se jaz pri sestavi popisa tedajnih bojov med Avstrijci in Francozi v teh krajih strogo opiral na časnik „Illirisches Blatt l. 1842.“ [ali morda l. 1843. — ne vem dobro več], kar sem si bil isposodil iz Ljubljanske licealne knjižnice. Kake opazke ali zavrnitev o tem so tedaj zadevale le original (Illir. Blatt), ne pa mojega posnetka iz omenjenega časnika. — To je pa tudi sploh in že zdavnej znano vsemu omikanemu svetu, da je kritikovati in jezik špičiti „dokaj ložej, kot delati in truditi se!“ Take „študirane“ glave, če niso le puhle, naj bi same pisale in kazale nam pota, po katerih naj koračimo!

(Dalje sledi.)

Družbe sv. Cirila in Metoda redna IX. velika skupščina

dne 7. avgusta 1894. l. v Novem Mestu.

Zato naša družba ni in ne more biti: ni stanovska, ni politična, ni sebična, ni zgolj moška, ni ženska, nego katoliška, vesolna in pa narodna — toraj vseslovenska. In to se bo obistinilo, čč. skupščinarji, ako prisluhnemo besedam p. snikovim, ki si jih sleharni vzemi za spominčico iz današnjega našega zborovanja:

Življenje Tvoje svetlo geslo vodi:
Najprvo bodi zvest katoličan,
Potem slovenski sin navdušen bodi,
Potem Avstrijec veren in Slovan.

Prvomesnik omenja, da je letos tajnikovo poročilo naštel izvanredno veliko družbenikov, ki jih je slovenstvu prezgodaj odvzela nemila smrt. To smrtno četo pa vodi Frančišek Kosar, mož po Božji volji,

*) Za našo deželo ni to nič kaj častno, da je pustila razpasti že več svetišč, katere so naši predniki gotovo zgradili le z velikim trdom in stroški. Saj je cerkve vendar ložej ohraniti, kot zidati jih na novo. Žali, da vsi trije oddelki naše dežele niso brez takih otožnost budečih cerkvenih razvalin!

Pisalec.

mož po narodovi volji. Bil je velik prijatelj naši družbi in bolj s srcem pisanih poročil ni v družbinah aktih, kot so poročila tega cerkvenega dostojanstvenika — posebno še o štajarskem šolstvu, do družbe.

Na čelu ženskih mrličev pa nam stopa ta trenutek pred dušno oko Marija Murnik-ova, žena po Božjem in po narodovem srcu, voditeljica slovenskega ženstva; vlani obsorej v polnem zdravju tako, da se prvomesnik še danes ne more udati tej resnici: da je Marija Murnik-ova mrtva. Izmed naštetih v prvi vrsti ta dva naša umrla nosi narod v svojem srcu prav tako, kot sta ona dva v srcu nosila narod. Isto tako prvomesnik budi spomin, do vse ostale vrste naših letošnjih umrlih: „teh vaših prijateljev in sorodnikov, teh blagih duš, ki vam spomin nanje razdira čuteče srce,“ — zato slednjič pozivlja skupščinarje, naj se njim v spomin blagovoli v znak globoke hvaležnosti iskrenega sožalja dvigniti s svojih sedežev. (Dvignila se je družba; nepozabljen pa nam bo prizor, ko smo videli ob prvomesnikovih besedah v Frančišku Kosarju in Mariji Murnik-ovi brisati si solze ne le iz ženskih oces, ampak solzili so možje.)

Prvomesnik popraša na to zborovalce, da-li želi kdo besede k temu vodstvenemu poročilu. Nikdo se ne zglesi k besedi. A tudi nikogar ni bilo, ki bi ne bil glasnim priznanjem odobral v tem tajnikovem izvestji naslikano delovanje vodstva družbe sv. Cirila in Metoda v upravnem letu 1893.

Poučni in zabavni drobiž.

Petindvajsetletnica srbskega narodnega gledališča. V začetku novembra slavi srbsko narodno gledališče v Belemgradu svojo petindvajsetletnico.

Dvajsetletnica zagrebškega vseučilišča. Dne 19. t. m. je zagrebško vseučilišče spolnilo 10. leto svojega obstanka. V začetku je vseučilišče imelo 15 rednih profesorjev, 6 izrednih in 4 docenti. Vseh profesorjev je minolo dvedesetletje bilo 87. Od teh jih 13 umrlo, 2 sta postala nadškofa, 4 kanoniki, 2 sekojska načelnika, 11 jih je prestopilo v druge službe in 4 so bili upokojeni. Doktorjev je zagrebško vseučilišče promoviralo že 176, 6 doktorjev bogoslovja, 25 doktorjev filozofije in 145 doktorjev prava. Rektorji so bili profesorji Mesič, Spevec, Kižan, Vojnović, Meixner, Iveković, Brestyensky, Marković, Šuk, Lorković, Pilar, Baron, Vrbanić, Smičiklas, Franki, Marjanović, Nodile, Bujanović, Pliverić, Dvořak in Mavrović. Prvo leto se je na vseučilišče bilo vpisalo 205 rednih in 85 izrednih slušateljev.

Vremenska postaja v Bosni. Tudi Bosna je dobila svojo meteorologično postajo in sicer na najvišjem vrhu Bjelašniške planine. Postaja se je zgradila letošnje poletje. Njeno vodstvo se je izročilo nekemu bivšemu častniku. Nova postaja je delovanje že pričela.

Premoženje Rotšildove rodbine znaša 5000 milijonov goldinarjev. Od 1875. leta se je podvojilo. Leta 1880. ded Rotšildov še ni ničesa imel in je v Frankobrodu trgoval s staro obleko. Bogatiti je začel ob francoskih vojnah. Slava Rotšildov in Napoleonov se skoro hkrati začinja, ali dosedaj so Rotšildi bili srečnejši.

visna, koliko je v prsti raznih redilnih snovij. Naj fizične lastnosti še tako ugajajo, če pa redilnih snovij ni, rastline ne uspevajo. Seveda večina redilnih snovij mi lahko pripravimo na njivo z gnojenjem. Za obdelovanje je peščena zemlja lahka in zanjo ni treba take moči, kakor za kako drugo. Kjer je priložnost, se taka zemlja s tem zboljša, da se navozi ilovnate prsti. Navadno se seveda tako mešanje prsti ne spleča, ker prevažanje in mešanje preveč stane. Če ni spodaj trdih tal, ni tako zemlja kaj prida za njive, ker redilne snovi voda odnaša globoko v zemljo in vsaka suša vse pridelke uniči.

Kmetijske raznoterosti.

Jajca in sadje se najbolje vloži in spravi v lesno volno ali oblanice in tako zabije v zaboje. Tako vloženo sadje nima tistega zoprnega okusa, kakor bi se vložila v slamo.

Tihotapstvo z vinom. Te dni se je v drž. zboru med poslanci pritoževalo, da znana vinska klavzula omogočuje, da se ne le italijanska temveč tudi druga vina uvažajo po nizki carini v Avstrijo na škodo našemu domačemu vinstvu. Da je temu res tako, se je pokazalo v Reki, kjer je tvrdka Lorenzon in Jaklin veliko množino grškega in turškega vina prodala za italijansko. Koliko je vina vtihotapila, se ni dalo več določiti. Zaplenile so se vse vinske zaloge omenjene tvrdke in 55 000 gld. naložilo globe. Pisarna te tvrdke se je uradno zaprla. Lastnik te tvrdke je pobegnil.

Poučni in zabavni del.

Družbe sv. Cirila in Metoda redna IX. velika skupščina

dne 7. avgusta 1894. l. v Novem Mestu.

(Dalje.)

VI. Mesto glavnega blagajnika deželnega odbornika dr. Josipa Vošnjaka poroča o denarnem družbinem stalu za l. 1893 ud družbinega vodstva, deželni arhivar Anton Koblar.

T r o š k i		gld.	kr.
1	Za družbine šolske zavode v Trstu in okolici	6616	66
2	Za družbine šolske zavode v Gorici in okolici	3300	—
3	Za šolski vrtec v Celju	320	—
4	Narodno šolstvo na Koroškem itd.	1463	79
5	Podpore podružnicam	656	67
6	Tisk družbinih knjig	252	96
7	Vezanje, razpošiljanje družbinih in drugih knjig	818	95
8	Za dijaške kuhinje	50	—
9	Nagrade pisateljem	50	—
10	Nakup molitvenih, učnih in zabavnih knjig	1095	98
11	Nakup stavbišča za šolo v Velikovcu . . .	1250	—
12	Razni stroški	448	99
Skupaj .		16324	30

Račun za VIII. družbino leto 1893 kaže:

Z veseljem konstatujem, da so tudi v 8. družbinem letu se dohodki zvikšali in da so presegali troške za znesek 1535 gld. 7. kr. Najvažnejša točka, so doneski podružnic, na katere se mora najgotoveje zanašati glavna družba. In zato bi pač morale vse podružnice spolnjevati svoje dolžnosti, vsako leto nabirati doneske ter jih v prvi polovici leta, kakor določuje § 10. družbinih pravil, poslati vodstvu. Glede tega še ni vse tako urejeno, kakor bi bilo želeli v prospeh naše družbe. Leta 1893. se sicer znašali doneski 17915 gld. 50. kr., kar je najvišja vsota, odkar družba deluje, vendar bi ta znesek lahko bil še večji, ko bi vse podružnice delovale, kakor bi morale. Nobenih doneskov niso poslale sledeče podružnice: Ribnica, Šoštanj, Kropa, Kamena Gorica, Dobrava, Brasloviče, Turijak (se je l. 1894. preustrojila), Kranjska Gora, Sevnica, Černomelj (spi že tri leta), Senožeče, Begunje pri Cirknici, Ponikva, Logatec (spi že tri leta), Smarje pri Celji, Rečica pri Mozirji, Smlednik (spi že štiri leta), Ormož, ženska v Ilirski Bistrici (spi že pet let), Kanal na Goriškem, Pliberk, Črna, Št. Lenart v Slov. goricah (spi že pet let), Priblaves, Škofja vas pri Celji, Laški trg in Libelice. Torej od 124 podružnic jih 25 ni spolnilo svojih dolžnostij, več kot peti del. Nujno prosim, da bi podružnice, katerih sloni družba, ne opešale, temuč da bi vse brez izjeme s podvojeno silo lotile se dela in da blagajnik v poročilu za l. 1894. ne bo imel imenovati nobene podružnice, ki ni poslala doneskov.

Med ostalimi dohodki zavzamejo prvo mesto kronski darovi. Družba prijala je prvih kron 10.600 in sicer 5433.40 nabranih od uredništva „Slovenskega Naroda“, oziroma g. Josipa Nollija, kateremu bodi izrečena družbina zahvala. Vsi dohodki so znašali 17.859 gld. 37 kr., blizu za 2000 gld. več, kakor l. 1892. in bili sploh največji, odkar družba deluje.

D o h o d k i		gld.	kr.
1	Doneski podružnic	7915	50
2	Pokroviteljnine	866	—
3	Podpora sl. dež. zbora kranjskega	1000	—
4	Podpora sl. mesta ljubljanskega	500	—
5	Darila in kronini darovi	2583	54
6	Kronin dar nabran od »Slov. Naroda« . . .	2716	70
7	Volila (dr. Škofic, dr. Čuček itd.)	1443	57
8	Za prodane družbine knjižice	232	16
9	Obresti od naložene glavnice	601	90
		17859	37
Troški .		16324	30
Prebitek .		1535	07
Saldo 31. dec. 1892 .		14697	06
Saldo 31. dec. 1893 .		16232	13

Največ troška ima družba za šolske zavode v Trstu in Gorici z okolico. Za peterorazredno šolo v Trstu z otroškim zabaviščem, za zabavišč v Rojanu in na Greti je družba potrosila l. 1893. 6616 gld. 66 kr., za podporo „Sloginih šolkih zavodov, za otroška zabavišča v Podgori, Pevnu in Ločniku 3300 gld. Za šolo, ki se bode zidala pri Velikovci, nakupila je družba primerno stavbišče za 1250 gld.

Po odbitih troških se kaže prebitek, kateri se je priložil glavnici, ki je koncem leta 1893. znašala 16.232 gld. 13 kr., naloženih pri raznih narodnih denarnih zavodih.

VII. Prvomestnik pozove uda družbinega nadzorništva, profesorja dr. Ivana Svetino, naj veliki skupščini prebere „poročilo družbinega nadzorništva.“

To poročilo se glasi:

Nadzorništvo je tekom l. 1893. dvakrat skontrovalo blagajnico, dné 22. februarija in 2. novembra in vselej je našlo, da se je blagajnično stanje vjemalo z blagajnično knjigo. Dné 14. macedija 1894. je nadzorništvo pregledalo račun za l. 1893. in ga potrdilo.

Pri poslednjem skontrovanju 14. macedija 1894., bilo je v blagajni 15.664 gld. 39 kr. in sicer naloženih pri sledečih denarnih zavodih: v poštni hranilnici gld. 741·13, v mestni hranilnici ljubljanski gld. 1444·75, v južno-štajarski gld. 2111, v posojilnicah: puljski gld. 1092·02, celjski gld. 532·27, sevniški gld. 1555·89, sinče-veški gld. 1168·66, v Djekšah gld. 2608·64, v Tinjah gld. 560·49, v Velikovci gld. 1116·67, na Suhi gld. 827, v Klečah gld. 1000 itd.

Slavna skupščina potrdi račnn za l. 1893. z dohodki 17859 gld. 37 kr., s stroški 16.324 gld. 30 kr., s prebitkom 1535 gld. 7 kr. in končnim blagajničnim ostankom 16.232 gld. 13 kr. in zdaj v smislu § 22. družbinih pravil vodstvu oprostilo.

Prvomestnik konstatuje, da je skupščina to nadzorniško izvestje soglasno sprejela v znanje.

VIII. Prvomestnik naznanja, da po pravilih letos izstopijo naslednji udje iz družbinega vodstva: Matej Močnik, Ivan Murnik, dr. Josip Vošnjak, in Andrej Zamejec.

Skupščinar deželni poslanec Slavoj Jenko nasvetuje, da se izvolijo z vzklikom dosedanji odborniki. Skupščina z dobro in slava-klici pritrjuje temu nasvetu.

Prvomestnik preide k volitvi družbinega nadzorništva in razsodništva. Poslanec Slavoj Jenko predlaga dosedanje člane, kar skupščina jednoglasno odobri. (Imena nadzornikov in razsodnikov se objavi skupaj ob konci.)

Prvomestnik naznanja, da je s tem vsposed končan in vpraša, če je komu izmed čč. skupščinarjev še kaka želja do družbinega vodstva ter če sploh še kdo v družbinih šolskih zadevah želi kakega pojasnila.

Zastopnik gretske podružnice Anton Bremic se imenom svoje podružnice zahvaljuje za prejete dobre, katere je glavna družba delila Trstu. Trst, zatrjuje govornik, je avstrijska postojanka ob Adriji. Družba je mnogo storila za Avstrijo in za nas tamošnje Slovence, a neprijatelj naš je pazil na vsak njen korak in slovenskim šolam nasproti ustanavljal svoje šole. Da pa bodo družbini zavodi pri nas v Trstu še uspešneje delovali, treba jim je v večjem številu in časih drugod, kot do sedaj. Zato nasvetujem, da naj se dosedanji otroški vrtec na Greti, ki je na nepravem kraju, prestavi v najete prostore na Belvederu.

Predsednik izjavlja, da v tem ne more velika skupščina obravnavati, ker se po § 12. naših družbinih pravil ta podružnični nasvet ni predložil poprej glavnemu družbinemu vodstvu v posvetovanje; a bavilo se bo s tem nasvetom koj kmalu družbino vodstvo.

((Dalje sledi.))

Poučni in zabavni drobiž.

Beli vrabci. V Trofajah na Gorenjem Štajarskem je letos videti mej vrabci jih nekaj popolnoma bele barve.

Fotografija se začnja učiti na vseučiliših. V Berolinu bode predaval prof. dr. Karl Frey.

Zakaj mačka vselej na noge pade? S tem vprašanjem se je poslednji čas pečala francoska akademija. Učenjaki so bili kaj različnih mislij, ali popolnoma pa stvari niso mogli raztolmačiti. Prof. Derprez je posebno se mnogo s tem pečal in fotografiral več maček pri padcu. Vsi njegovi poskusi pa vprašanja le niso pojasnili.

Krave v gledališči. Te dni so v Turinu igrali neko novo igro, kateri se v prvem dejanji se molzejo krave, četrto dejanje se pa vrši na neki planini. In res je osem pravih živih krav ležalo na odru, kateri je predstavljal planino. Zares realistična smer v gledališči jo je že daleč pritrjala.

Muzikalični biciklisti klub. V Novem Yorku se je osnoval biciklisti klub, kateri se bavi z godbo. Gospodje imajo pri svojih bicikli po dva signalna zvonca. Ti zvonci imajo glasove raznih tonov. Če je več taci biciklistov vkupe, nareds temi zvonci lepo godbo. V kratkem prirede ti biciklisti veliko soarejo v neki največji novojorški dvorani. Pravijo, da je jako prijetno gledati in poslušati te muzikalične bicikliste.

Koliko je stalo odkritje Amerike? V genevskem arhivu našli so stare papirje iz katerih je vidno, da je Krištof Kolumb dobival na leto 1600 lir, dva kapitana njegovih ladij po 800 lir, mornarji po 12 1/4 lir na mesec, preskrbljenje ekspedicije je stalo 14.000 lir. V vsem je stalo odkritje Amerike 36.000 lir. Sedaj so pač taka popotovanja nekoliko dražja.

Izkopavanje v Jeruzalemu. Angleški starinoslovec dr. Blist sedaj razkopava v Jeruzalemu. Zadel je že nekaj čevljev globoko na ostanek starega mestnega zidu. Zasledil je pragoza dvojih starih mestnih vrat in temelj treh stolpov.

Shod prirodoznancev na Dunaji. Na tem shodu je bilo 2721 udeležencev, mej tem 401 dam. Dunajčanov je bilo 1020, Dunajčank pa 204. 572 oseb je bilo iz Avstrije, iz Nemčije le bilo 580 gospodov in 114 gospej, 44 je bilo Rusov, 9 Azijatov največ Japancev, 15 Američanov, 1 Afričan, 10 iz balkanskih dežel, 24 Švicarjev, drugi udeleženci so bili iz drugih evropskih dežel.

je primešane ilovice. Apneno zemljo je potrebno pogosteje gnojiti. Če je apnena zemlja pri tem še skalnata, je njena rodovitnost jako majhna. Na apneni prsti posebno uspeva rž, ječmen, od krmskih rastlin pa lucerna.

(Dalje sledi.)

Kmetijske raznoterosti.

Sleparije pri prodaji semena. V preiskovalnici semena v Gradci preiskovali so rumeno deteljo trgovine Mauthner v Budimpešti. Našlo se je v njih 18 % tujih premesij, kaljivega semena je pa 27 %. Ta detelja ni za seme, ker je jedva četrti del ozeleni in se ž njo zanese predenica in drug plevel na njivo.

Kupčija z vinom na borzi. Dunajska borza za kmetijske pridelke hoče baje vpeljati tudi trgovino z vinom, za to je prosil klub dunajskih trgovcev. Ker pa po svojih pravilih sedaj ta borza nima pravice trgovati z vinom, se bodo morala pravila predelati. Ker se pa od več strani ugovarja vpeljavi vinske trgovine na borzi, ne bode borza lahko dobila dotičnega dovoljenja.

Poučni in zabavni del.

Družbe sv. Cirila in Metoda redna IX. velika skupščina

dne 7. avgusta 1894. l. v Novem Mestu.

(Dalje.)

Nato prvomestnik stojé spregovori:

Častiti skupščinarji! Nj. Veličanstvu našemu cesarju je usojena bila te dni britka izguba. Njegova cesarska visokost, prečastiti veliki mojster nemškega viteškega reda, vladarjev strijc Viljem, se je ponesrečil na grozen način. Ob tej trpki rani cesarjevemu srcu bi si usojal predlagati, naj velika skupščina izreče Njegovemu Veličanstvo prvič: najponižneje iskreno sožalje, drugič pa si usojam nasvetovati, naj v jedno izjavi velika skupščina ob slovesni priliki svojega devetletnega zborovanja v Novem Mestu globoko udanost, zvestobo in pokorščino Nj. Veličanstvu našemu cesarju.

Če nas pooblastite, izvrši ta Vaš sklep sedaj neposrednje po seji potom tukajšnjega okrajnega glavarstva imenom družbe sv. Cirila in Metoda deputacija treh družbinih članov. (Skupščinaji vstanejo ter z živio- in slavaklici na presvitlega cesarja odobré prvomestnikov nasvet.)

Konečno se prvomestnik zahvali čč. oo. frančiškanom za preskrbitev božje službe, vrlemu pevskemu zboru za prekrasno petje v cerkvi, Novomeščanom, osobito mestnemu županu, narodnim družbam in novomeški podružnici na prisrčnem vsprejemu, vsem zborovalkam in zborovalcem, vsem častitim delegatom posamičnih podružnic, vsem podružnicam na požrtvovalnem sodelovanju tekom preteklega upravnega leta ter brezizjemno vsakemu, ki čuti

in dela za našo družbo ter zaključi IX glavno skupščino družbe sv. Cirila in Metoda v Novem Mestu.

Takoj po sklepu zborovanja se poda deputacija k novomeškemu okrajnemu glavarstvu. Prvomestnik vodja Tomo Zupan si je privzel v ta častni posel podpredsednika Luka Svetec-a in družbinega nadzornika profesorja dr. Ivana Svetino. Okrajni glavar vitez Oton Vestenek, ki je sploh z največjo eleganco postopal družbi napram, je radovoljno obljubil lojalno izjavo v minijaturi tu zbranega vesoljnega Slovenstva dovesti do Najvišjega prestila. S tem potrjuje nastopni čestilni dopis:

Slavna družba sv. Cirila in Metoda

v Ljubljani.

Njegovo c. kr. apostolsko Veličanstvo je blagoizvolilo zapovedati, naj se naznani veliki skupščini družbe sv. Cirila in Metoda za izjavo udanosti in sožalja Najvišja zahvala.

O tem obveščujem pričujočim slavno družbo sv. Cirila in Metoda povodom odloka vis. c. kr. deželnega predsedništva z dne 11. avgusta t. l., številka 2340.

C. kr. okrajno glavarstvo.

Novo Mesto, dne 12. avgusta 1894.

Vesteneck l. r.

IX. Po zborovanju je bil skupni obed na Tučkovem vrtu, katerega se je udeležilo nad 200 skupščinarjev in bi se jih bilo še več, ko bi bil prostor. Okusno okrašen vrt, dobra postrežba, ubrano in vstrajno igranje novomeške mestne godbe, pokaanje topičev, vse to pospeševalo je prijetno zabavo in netilo vzbujeno navdušnot, katero so pojavljali skupščinarji v prelepih govorih. Prvomestnik Tomo Zupan nazdravi tako le:

Častita družba!

Zdelo se nam je, da je dolenjskemu vedremu ljudstvu usojeno ostati še dalje v tišini med tem, ko stopajo drugi na dan. Zdelo se je, da naj to lepo ozemlje bo vselej še samo za-se med tem, ko se zvezujejo druga v svetovnem prometu. A le zdelo se je tako. Oni, kojega dobrot naštetih ne premorem — ne vedel bi niti začetka ne konca — je dal govoriti svojemu čutečemu srcu tudi v prid Dolenjske. Le ena sama velika njegova dobrot naj nam stopi ta trenotek v sredini te oblagodarjene dežele, v krasnem Novem mestu bivajočim, pred naše dušno oko. Po milosti Nj. Veličanstva je namreč zdrčal šele pred nekaterimi tedni prvokrat železni voz skozi dolenjske pokrajine v Novomestu. Uprav ti dolejnški železnici pa je namen Avstrijo in slovensko ozemlje ob novem prevažnem kraju zvezati z onim potom, ki je redom izvor in pospeševatelj človeškega blagostanja: z morjem. V spominju te zadnje — posebno Dolenjce kakor vse nas Slovence osolnčujoče dobrote Nj. Veličanstva naj hvaležno zakličem

imenom družbe sv. Cirila in Metoda: Vsem raznim avstrijskim narodom dobrotnemu cesarju Franu Josipu, njemu ki se je prav zadnje dneve skazal posebno naklonjenega dolenjski strani naših pokrajin — trikratna slava!

Gosti se navdušeno pridružijo slavaklicem na cesarja, godba igra cesarsko pesem in topiči grmé.

Govotili so še: novomeški župan Perko, pl. Sladovič iz Novomesta, Omerza iz Kranja, prof. dr. Medved iz Maribora, c. kr. notar Luka Svetec iz Litije, Ivan Hribar iz Ljubljane, kapelan Pankracij Gregorec iz Trbovelj, prof. Šukije, dr. Poznik, dr. Ivan Tavčar, Andrej Gabršek iz Gorice in prof. dr. Marinko. Vsi govorniki so povdarjali korist družbe ter pozivljali vse stanove, da delujejo neumorno za nje razvoj in moč ter da v tej družbi vedno ostanimo vsi Slovenci požrtvovalni in edini.

Omenjati je še, da so povodom IX. velike skupščine gospa Ivana Gutnikova, gđč. Antonija Kadivčeva, litijske in šmartinske Slovenke z razprodajo kokard naklonile družbi 128 gld. čistega dobička,

(Dalje sledi.)

Poučni in zabavni drobiž.

Ciceronov spomenik. V Arpinu, rojstnem mestu Ciceronovem so sklenili temu slavnemu možu postaviti spomenik. Izdali so oklic na učeni svet za nabiranje doneskov.

Zdravstvo v Bosni. Pod turško upravo je bila v Bosni jedna sama bolnica v Serajevem, sedaj so pa poleg stare v Serajevem zgradili novo po paviljonskem sistemu, poleg tega je pa še sedem okrajnih in 13 občinskih bolnic, torej vkupe 22 bolnic. Do okupacije so v Bosni in Hercegovini zdravili le razni mažaci, sedaj je pa 34 okrajnih in 23 bolniških zdravnikov. V Mostaru in Dolnji Tuzli sta nastavljeni dve izučeni zdravniški doktorici, ker se mohamedanke branijo moških zdravnikov. V Serajevem se je zgradil vodovod, ki je stal milijon goldinarjev, in v kratkem se začne delati kanalizacija. Četrta milijona se je izdalo za vodnjake v raznih selih.

Stari ljudje na Irskem. Po uradnih poročilih je na Irskem bilo 611 oseb starih čez 95 let, mej njimi 295 moških in 316 žensk, 66 moških in 78 žensk je že spolnilo sto let.

Slepcev živi v Evropi in Zjed. državah 272.745, ali 81 na sto tisoč prebivalcev.

Ločitve zakonov. Anglež Ileaton je sestavil evropejsko statistiko zakonskih ločitev; na Angleškem pride jedna zakonska ločitev na 577 porok, v Rusiji na 450, na Škotskem na 331, v Avstriji na 184, v Belgiji na 169, na Ogrskem na 145, na Švedskem na 134, na Nizozemskem na 132, v Franciji na 62, v Italiji jedna sodnijska ločitev na 421. Med evropejskimi velikimi mesti je najslabše v Berlinu, kajti na 17 zakonov pride jedna ločitev, na Dunaju na 43 in v Parizu na 23.

Novice.

— Dvorni svetnik Franc Šuklje je dne 12. t. m. sklical shod volilcev v Metliki, na katerem je naznanil, da odloži državnozbornski mandat in je priporočal za svojega namestnika dež. poslanca g. sodnika Višnikarja v Ribnici.

— Črnogorski knez Nikolaj I. vozil se je minolo nedeljo po noči preko Ljubljane k carjevemu pogrebu v Peterburg.

— Visoko pismeno priznanje je došlo te dni tukajšnjemu lekarnarju g. Gabr. Piccoliju od tajništva Nj. cesarske visokosti gospe cesaričinje vdove nadvojvodinje Štefanije, na nje povelje, v katerem izraža visoka gospa zadovoljstvo in priznanje glede na učinek opetovano uporabljevanih zobnih kapljic, koje prireja označeni lekarnar.

— Gospodu odvetniku dr. Gustavu Gregorinu so tržaški Slovenci v znak hvaležnosti podarili zlato uro s primerno verižico in z napisom in to za zasluge, katere si je stekel v boji za slovenske tržaške šole. Gospod dr. Gregorin napravil je namreč znani temeljiti rekurz na ministerstvo. G. odvetnik se je ginjen zahvalil za darilo in obljubil delovati za pravično narodno stvar, dokler bo mogel.

— Na strokovni šoli za lesno industrijo v Ljubljani uvede se tudi tečaj za pletenje kešaric in sicer se prične ponk v tem tečaju s 1. marcem 1895. Podučeval bo delovodja Jož. Baran iz Sobjeslava na Češkem.

— V slovenskem gledališču pela se je včeraj prvič češka Smetanova opera „Poljub“ z največjim vspehom.

— Koncert »Glasbene Matice«, minoli ponedeljek v redutni dvorani se je pod spretnim vodstvom g. M. Hubada završil najlepše. Obilo zbrano občinstvo je burno odobravalo zares umetniška proizvajanja vseh koncertnih točk.

— Podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaji, prejelo je zadnji čas sledeče darove: Gosp. Ant. Flis, poslovođa na Vrdu pri Vrhniki, je poslal 23 gld. 50 kr. Darovali so sledeči rodoljubi: G. dr. Janko Marolt, zdravnik 3 gld., g. Josip Lenarčič, dež. poslanec in veleposestnik 3 gld., g. Gabrijel Jelovšek, župan 3 gld., g. J. Požar, c. kr. zemlj. knjigovodja 1 gld., g. dr. Rogina, c. kr. pristav, 50 nov., g. M. Brilej, trgovec 1 gld., g. Fr. Korenčan, gostilničar 1 gld., gospa Ivana Jelovšek, 50 nov., g. Karol Jelovšek, posestnik 50 nov., slednja na Brdu, g. Anton Komatar, c. kr. notar 3 gld., g. Josip Verbič, not. uradnik 50 nov., g. Jurij Fajfar, not. kandidat 50 nov. Dalje so darovali: Gospa Marija Kotnik, na Vrdu 3 gld., gospica Kati Rabič, poštna upraviteljica v Dol. Logatecu 1 gld. in g. Tone Flis, na Vrdu 2 gld. — Slednjič so društvu darovali: g. dr. Ivan Klasine, dvorni in sodni odvetnik v Gradcu 3 gld., Henrik Satter, višji nadzornik avst. ogerske banke na Dunaji 3 gld., po g. dr. I. Žmavcu, g. Anton Gregorič, posestnik v Ptuji 1 gld., in g. dr. Jak. Ploi odvetnik v Ptuji 1 gld., vč. g. France Krastelj, župnik v Ribnici na Štajarskem 5 gld., po g. stud. phil. Janku Mulačku v Ljubljani sta darovala vč. gospoda Anton Koblar, arhivar v Ljubljani 1 gld., in Martin Malenšek, župnik pri sv. Petru 3 gld. — Iskrena bodi hvala vsem imenovanim rodoljubnim damam in gospodom! Bog plati! Odbor podpornega društva je v mesecu novembru t. l. mej 40 ubožnih in vrednih velikošolcev razdelil 156 gld. — Sedem prošenj pa je odbil. — Toliko prosilcev na enkrat še nikdar ni bilo kot v tem mesecu. Kedor toraj le količkaj premore naj daruje imenovanemu društvu. Darove sprejemlje društveni bladažnik vč. dr. Fr. Sedej, c. in kr. dvorni kaplan in ravnatelj v Auguštineju, Dunaj Auguštinerstrasse 7.

— Dela za zgradbo novega poštnega poslopja v Ljubljani so že razpisana. Vsa dela so proračunjena na 177.500 gld.

— Vojno streljanje imeli bodo tukajšnji brambovci dne 20. in 21. novembra t. l. na domžalskih pašnikih.

— Novo razširjeno šolo so slovesno blagoslovili dne 8. t. m. v Predvoru pri Kranji. Število otrok se je tako pomnožilo, da ni več zadostovala enorazrednica, razširili so jo v dvorazrednico in so v ta namen že obstoječe poslopje primerno razširili. Za zgradbo ima največ zaslug ondotni župnik g. J. Debelak.

rastline bolje ali pa slabše vspevajo, nego na nepobranem.

Vsekako se pa brananje ne sme opustiti na mahovitih travnikih. Z brananjem jedino moremo mah odpraviti s travnikov, kateri ovira rast krmskih rastlin. Z brananjem tako premenimo slabe travnike v primerno precej dobre. Tudi se z brananjem poravnajo neravnine na travnikih, kakor krtine, ki ovirajo košnjo. Brananje je pa tudi različne koristi za različno gnojenje, ali tudi tukaj še ni zadosti skušenj, ker umetno gnojenje se je jelo še le zadnje čase vvajati. Mahovite travnike je treba pomladi dobro pobranati, potresati jih s pepelom ali apnom in potem pa nasejati kacic dobrih trav.

Če travnike gnojiš z navadnim živalskim gnojem, jih moraš pomladi branati. Gnojiš jih najbolje jeseni, ko je minola zadnja košnja, predno nastopi mráz. Pomladi pa pobranaš tak travnik, da se ostale gručice gnoja razdrobe. Kar pa ostane sedaj še nerazkrojene slame, se vkupe spravi in dene na kompostni kup. Gnojenje s hlevskim gnojem pa tudi pokonča mahovje. Sploh pa taki živinski gnoj na travnikih tako ne izda, kakor na njivah, ker je gnojenje le po vrhu in se gnoj s prstjo ne pomeša. Ravno zaradi tega je pa brananje pri takem gnoji bolj potrebno. Pri gnojilih, katere se rajše raztope in tako pridejo v zemljo, je pa brananje manjšega pomena. Z živinskim gnojem kaže travnik le todi gnojiti, kjer gnoja za njive ne primanjkuje. Posebno primeren gnoj za travnike je pa kompost. Sploh se pri obdelovanju travnikov ne more ravnati vedno po enem kopitu, temveč se je treba ozirati na njih kakovost in razmere.

Kmetijske raznoterosti.

Vinska letina v Italiji. Letos se ceni pridelek vina v Italiji na 25 milijonov hektolitrov. Letina je slabša, kakor je bila lani, ko se ga je bilo pridelalo nad 32 milijonov hl.

Laška konoplja. Na Štajarskem so se jako dobro obnesli letos poskusi z italijansko konopljo in se bode njeno pridelovanje še razširilo.

Živinska kupčija je letos jako živahna. Za našega kmeta je dobro, da je zaprta meja proti Rusiji in Rumuniji. Tu naj omenimo, da je celo koroški poslanec Ghon se izrekel proti odprtju rumunske meje. Po njegovem mnenju je krivo draginji mesa na Dunaji to, da so trgovino z živino na Dunaji dobili v roke le nekateri bogatinje.

Pese so že letos pridelali nekaj na Dolenjskem. Preiskal jo je dr. Kramar v Celovci in se izrekel, da je v nji jako veliko sladkorja.

Družbe sv. Cirila in Metoda redna IX. velika skupščina

dne 7. avgusta 1894. l. v Novem Mestu.

(Dalje.)

Brzjavno so pozdravili družbo sv. Cirila in Metoda v Novem mestu:

Bela Peč: Gospod, otmi nas, ginemo! Sv. brata Ciril in Metod, prosita za nas! Morituri vos salutant!

Ertin, Maly.

Bohinjska Bistrica: Zbrane skupščinarje srčno pozdravljata, želeč najboljšega vspeha.

Predsednici ženskih podružnic šentpeterske v Ljubljani in krške: Ana dr. Zarnikova in Marija Pfeiferjeva.

Brežice: Ker je naš zastopnik službeno zadržan, pozdravljamo tem potom najsrčneje vse udeležnike. Živela družba, rešiteljica slovenske mladine!

Podružnica v Brežicah.

Budjovice: Čehi, na slovesnosti v Budjevicah zbrani, spominjajo se Vaše slavnosti in kličejo bratom Slovencem prisrčno: na zdar! živela slovanska vzajemnost! Lenc.

Celje: Kdor je bogat, daj rokohvat — dočim reven mož, vložil mali groš: in naš narod siromak — bode imovit orjak.

Dragotin Hribar, duhovnik Marzidovšek, notar Svetina, profesor Bezenšek, Vatroslav Holz.

Celovec: Metropoli Dolenjske na velevažnem shodu zbranim rodoljubom in rodoljubkinjam srdačni živio! Bog blagoslovi delo slavne družbe, ki bodi narodu našemu upanje na boljšo bodočnost! Podružnica celovška.

Celovec: Zadržani udeležiti se shoda pozdravljamo vse udeležence želeč, da prospeva slavna družba in utrdi ob mejah skale zoper naših nasprotnikov navale.

Jagodice, dr. Kraut, Legat.

Črmošnice: Slavna družba sv. Cirila in Metoda, danes Te pozdravlja Rim in Slovanski Velegrad, zbrano v glavnem mestu vesele Dolenjske. Tudi mi dva te danes ponižno pozdravljata s srčnim vzdihom do ljubega Boga; naj blagoslovi na prošnjo sv. bratov Cirila in Metoda za dušni in telesni blagor milega naroda delajočo družbo sv. Cirila in Metoda. Rog živi! Brata Ciril in Metod.

Črnomelj: Živeli vrli branitelji naše dece! Slava kliče Vam rodovina Kupljenova.

Črnomelj: Bog blagoslovi delo slavne družbe!

Prva belokranjska ženska podružnica.

Črnomelj: Zbranim narodnim bojevnikom gromoviti živio! Notar Kupljen.

Črnomelj: Vrlim braniteljem naše mladine: Slava in gromoviti živio!

Franjo Šusteršič, Ivan Nagu.

Gleichenburg: Za domovje se borite, za domovje vdarite! Slovenci in Hrvati.

Gleichenberg: Blagoslovi mili Bog delovanje prepotrebne družbe! Prisrčno pozdravljam vse prečastite skupščinarje, ker sem sam zadržan. Zakaj, pojasnjuje kraj. V duhu sem pa pri Vas in z Vami. Od tu Vam kličem z brati Hrvati: Na zdar! Doktor Štor.

Gleichenberg: Ovdje boraveči Hrvati i Slovenci Vam kliče: Napred za dom in slavjanstvo. Živili!

Stanko Tuškan, dr. Franjo Štor.

Herpelje: Iz Materije v tužni Istri: Bodi pozdravljena slavna skupščina, ki deluješ za narodne pravice. Naj Troji napori dosežejo zaželeni vspeh, da bi sijalo solnce

enakopravnosti našemu narodu, kateri živi za cesarja in domovino.

Kastelic, župan.

Idrija: Idrijska ženska podružnica sv. Cirila in Metoda kliče udeležnikom glavne skupščine trikratni živio! Karolina Lapajnetova, predsednica.

Idrija: Živi družba Cirila in Metoda! Živi vrlo vodstvo! Slava zbrani skupščini!

Delavsko bralno društvo.

Kastav: Glavna skupščina deluj v združenje duha, moči in srca Slovencev. Sveti Ciril in sveti Metod, varujta slovenski rod!

Dekan Rogač, dr. Sebesta, Požar, Šifrer, Štemberger, Volk.

Krško: Zadržane osebno prisotne biti, strinjamo se v duhu z Vami ter Vam zakličemo srčni Na zdar!

Odbor ženske podružnice v Krškem

Litija: Sveta naša apostola čuvajta svetinje predra-zega naroda. Slava skupščinarjem!

Za občino Litijo: Jos. Dumjen, župan.

Litija: V neustrašenem bojevanju za svetinje pre-drazega naroda blišči nam svetlejša bodočnost. Živeli skup-ščinarji! Slava stolici dolenski!

Ivan Gregorčič, Mahorčič.

Litija: V blagor naroda zbranim skupščinarjem: Slava, živeli njih voditelji!

Josipina, Kristina in Marija Koblar.

Litija: Srčni na zdar in slava! Koprivnikar.

Ljubljana: Obžalujoc nemogočnost sv. je osebne udeležbe pozdravljam prisrcno, želec daljnega vednega napredka:

Natalija Trudenova, predsednica tržaške ženske podružnice.

Spodnji Logatec: Družba sv. Cirila in Metoda naj se še bolj okrepi in razširi, da jej bo mogoče vse-stransko delovati v korist in napredek našega naroda. To želi in kliče v imenu „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“:

Ribnikar, predsednik.

Spodnji Logatec: Vsem zbranim mladinoljubom kliče: Bog obudi še mnogo enakih društvenikov.

Ženska logaška podružnica.

Spodnji Logatec: Bodite srčni branitelji slo-venske mladine. Svet naj zna, da Slovenec še živi! Vsem zborovalcem najsrčnejši pozdrav.

Moška logaška podružnica.

Mokronog: Budi, vnemaj družba zlata, — Sreče ti odpiraš vrata! — V tebi narod reši se — V tebi vlada sloga zlata! — Vsak se čuti v tebi brata! — S slogo le se zmaga vse!

Bralno društvo mokronoško.

Mokronog: Častitim udeležencem velike skupščine kliče srčni živeli

Podružnica mokronoška.

(Konec sledi.)

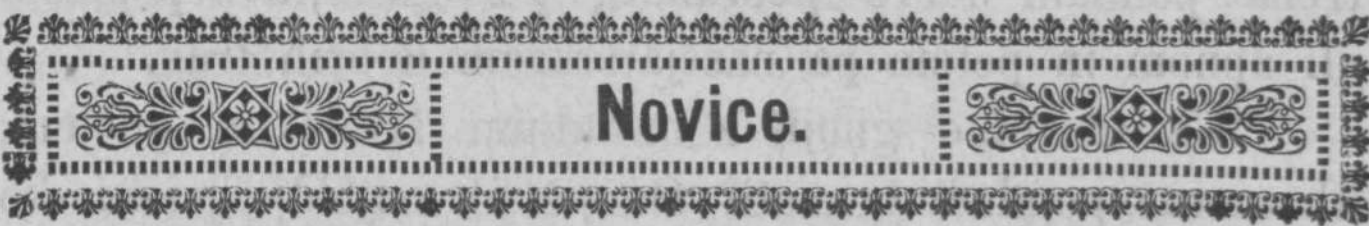
Poučni in zabavni drobiž.

Dva brata — h kratu promovirana. Te dni sta bila na Dunaji isti dan brata Artur in Beno Imendorfer proglašena za doktorja. Prvi je postal doktor pravoslovja, drugi pa doktor modroslovja.

Knjige »Matiče hrvatske« se bodo razpošiljale okrog Božiča. Tiskale so se v 12.000 izvodih, 2000 izvodih več nego vlani.

Madjarizacija na debelo. V spomin tisočletnice ma-djarske države je te dni 450 profesorjev in učiteljev pomadja-rilo svoja nemška imena. Tako se Madjari umetno množe.

Nagel govornik. Te dni je v Budimpešti imel po-slanec Antonovič svoj prvi govor. Govoril je o zdravstvu s tako hitrostjo, da ga stenografi niso mogli dehajati in so drug za drugim na mizo položili svinčnike. Pa tudi vsi poslanci so občudovali naglost jezika njih novega tovariša. V 34. letih je to prvi slučaj v ogerski zbornici, da bi stenografi ne bili mogli pisati za kakim poslancem.

Novice.

— **Osobne vesti.** Okrajnim sodnikom v Radovljici je imenovan tamošnji dosednji adjunkt g. Ernest Ferk; finančni tajnik gosp. Josip Dobida v Ljubljani je imenovan finančnim svetnikom v Inomostu. Čestitamo!

— **Shod zaupnih mož v Ljubljani.** Zbralo se je včeraj v redutni dvorani nad 400 veljavnih mož vseh stanov iz vseh slovenskih pokrajin, da se ob zaupni razpravi dogo-vore za program, ki naj bi bil vodilo Slovincem v trdnem boji za narodne svetinje. Shod se je pričel dopoldne ob 9. uri, je ob 1. uri prekinol in trpel dalje od 1½ 3. ure do 7. ure zvečer. Zborovanje je otvoril starosta narodnih rodoljubov prezasluzni g. Luka Svetec, na kar se je volil predsednikom shoda državni poslanec g. dr. Andr. Ferjančič, I. podpredsed-nikom g. dr. Karol vitez Bleiweis-Trsteniški, II. podpredsed-nikom državni poslanec gosp. grof Alfred Coronini in zapisni-karjem g. dr. Danilo Majaron. Kot poročevalci raznih resolucij so nastopili gg.: Luka Svetec, dr. Anton Gregorčič, Anton Koblar, Ignacij Gruntar, dr. Triller, dr. Majaron, dr. vitez Bleiweis in dr. Razprave so bile kaj živahne. Konečno so se z neznatnimi dostavki sprejele resolucije predložene od osno-valnega odbora in se je volil izvrševalni odsek. Več o shodu hočemo poročati prihodnjič.

— **Občinske volitve v Mariboru** so se višile mi-noli teden. Zmagala je ob obilni udeležbi volilcev nemško-libe-ralna stranka. Nemški listi so močno rotili svojo gardo, da se obilno udeleži volitev, češ mogoče je, da se Slovenci na skrivnem pripravljajo na volitev. Ta strah je provzročil obilno udeležbo. Morebiti bi pa res ne bi bilo napačno, ko bi se enkrat tudi Slovenci poskusili v volitvi!

— **Pri občinskih volitvah** v Spod. Dravogradu na Koroškem so zmagali Slovenci po trdnem boji v tretjem raz-redu in si priborili dva mandata v drugem razredu. V prvem razredu so nemškutarji zmagali vsled strašanskega pritiska. Potolajijo naj se pa, da Slovenci niso ž njimi še zadnje be-sede govorili. Kar si niso pridobili zdaj, hočejo prihodnjič. Vrli slovenski Gorotanec le nevstrašeno naprej!

— **Bedarije občinskega sveta tržaškega.** V občin-skega sveta seji dne 28. t. m. je dr. d' Angeli interpeloval župana glede misijona, napovedanega v cerkvi starega sv. An-tona za čas od 8. do 17. decembra. Imenoval je misijon —, ker se bo slovenski propovedovalo — provokacijo in nevarnost za javni red. Župan Pitteri je obljubil, prositi namestnika, naj prepove misijon, d' Angeli pa je zahteval, naj se tudi ta stvar omeni v zatožbi, naperjeni zoper škofa, katero namerava mestna delegacija poslati papežu. Kdo se ne smeja!

— **Umrl** je dne 7. novembra t. l. v opatiji sv. Janeza Krstnika v Minesoti v Severni Ameriki naš rojak opat Bernard Ločnikar. N. v m. p.

— **V okrajne šolske svete** je imenoval deželni odbor kranjski te-le gospode: Za ljubljansko okolico: Jos. Fr.

po katerem ima družba nalog potom podružnic na Dolenjskem delati na to, da se vpelje pridelovanje sladkorne pese, da preskrbi s pomočjo deželne in državne podpore pesno seme in umetna gnojila in da vse potrebno ukrene, da se bode brž ko mogoče vprašanje glede tovarne za sladkor rešiti moglo.

Družbeni predsednik gosp. ces. svetnik Iv. Murnik izreka zahvalo zborovalcem za njih trud in jih pozivlje naj se drže reka: pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal, ker le če se bo na ta način delalo, mogoče bo z državno in deželno podporo to velevažno vprašanje tako rešiti, kakor si želimo; se zahvaljuje gg. vladnemu zastopniku in dežel. glavarju za obljubljeni podporo in zaključi po triurnem zborovanju zbor, želeč, da bi se želje brž ko mogoče vresničile s klicem „v to pomozi Bog“!

(Konec sledi.)

Kmetijske raznoterosti.

Krmljenje s krompirjem. Krmljenje mladih konj s krompirjem se jako priporoča. Konji, ki so pri premeni dlake kašljali, so kašelj zgubili, ako se je jim dajal krompir. Ker pa krompir nima v sebi dovolj dušika, se mora konjem dajati h kratu kako drugo močnejšo krmo, kakor otrobi. Krompir, ki se daje konjem, se mora razrezati na kosce. Če se pomladi daje krompir konjem, morajo se kalovi skrbno odpraviti.

Največje jabolko v Nemčiji. V Habu na Badenskem je letos izrastlo jabolko, ki tehtala 875 gramov. Dosedaj je veljalo za najdebelejše jabolko, ki je pred nekaterimi leti bilo dobilo darilo na neki razstavi, in je tehtalo 509 gramov.

Jajca na Kitajskem. Že šest let pošiljala je Kitajska v Zjedinj. države vsako leto 200.000 ducatov jajec in Japonska 87.000. Koliko veljajo neki tam, ker veljajo v Ameriki samo osem centov ducat.

Poučni in zabavni del.

Družbe sv. Cirila in Metoda redna IX. velika skupščina

dne 7. avgusta 1894. l. v Novem Mestu.

(Konec.)

Ptuj: V Hajdini zbrani gostje na Šlambergerjevi primicji naudušeno pozdravljajo slavno skupščino naše slavne družbe, kličoč jej: Tako naprej! Vodušek.

Škofja Loka: V Stari Loki zbrana dekanijska duhovščina nazdravlja

Kožuh, dekan. Tomažič, župnik.

Trst: Bodi nam Vaša družba pot k jedinstvu!

Ljubljancanje v Trstu.

Tolmin: Ženska podružnica sv. Cirila in Metoda v Tolminu pozdravlja srčno slavno skupščino ter kličo njenemu požrtvovalnemu odboru trikratni: Živio, slava!

Odbor.

Tolmin: Zbranim skupščinarjem slava!

Tolminska podružnica.

Toplica-Zagorje: V duhu z Vami Vas najiskrenejše pozdravljamo, želeč, da bi res pvenehalo vsako strankarstvo. Naj bi vsi Slovenci složno in požrtvovalno delovali

na to, da se utrdi prevažna družba, posvečena vzgoji naše mladine. Bog in narod!

Vipava: Učiteljsko društvo postojinskega okraja, zbrano v Vipavi, kličo zbranim udeležencem in častitemu predsedstvu: trikratno slavo!

Višnja Gora: Bog živi, Bog krepi prekoristno društvo in Bog vcepi pravo hvaležnost narodu do družbe, ki nam rešuje našo deco.

Mestno županstvo Višnja Gora

Vrhnika: Zbrane skupščinarje pozdravljati vrhniški podružnici, Bog in narod!

Lenarčič.

Hitro je minul čas in treba je bilo odriniti na Grm. Tu nas je prijazno vsprejel ravnatelj kmetijske šole, Viktor Doleuc, ter nam razlagaje vse skazoval.

Po šesti uri zvečer vrnilo so se skupščinarji na sicer prostoren, a za ta dan premajhen Brunarjev vrt, kjer je bil koncert. Novomeška godba in „Dolenjsko pevsko društvo“ s svojimi moškimi in mešanimi zbori rešila sta svojo zadačo v polni meri.

Po izborni vspelimi koncertu treba je bilo pravočasno oditi na kolodvor, kamor so nas spremili prijazni Novomeščani. Tu smo se ločili stiskaje roke v nadi, da se čez leto dni zdravi snidemo ter ohranimo današnjo ponovljeno naudušenost v dosego blagega družbinega namena: Slovenskim otrokom slovensko šolo!

Potopisne črte.

Iz Ljubljane v Ljubljano.

Spisuje Jos. Levičnik.

(Konec.)

Povrnimo se zdaj v duhu zopet nazaj na postajo Rakek, in odrinimo od tam naprej. Proga do bližnje postaje Logatec gre večinoma po samoti. Imenovana postaja je na lepem odprtem svetu, in tudi tukaj okoli so se vršile letos velike vojaške vaje. (Bog nam milostno ohrani ljubi mir, in naj bi vojska ostala vedno le omejena na orožne vaje. Gotovo bi bili presvitli vladar in vsi narodi tega najbolj veseli!) Ne dalječ proč od postaje je farni kraj enacega imena, že nekdanj Rimljanom znan pod imenom „Longaticum“. Že takrat je vezala te kraje cesta skozi Hrušico z Gorico in Italijo. Dolga leta je bila ta cesta nekako pozabljena, novi časi pa so jej dali zopet novo veljavo. Daljna vožnja od Logatca postane zopet bolj samotna, t. j. ona vodi po samotnih krajih. Kmalu privozili smo na kraj, kjer se nam je globoko doli k levi pokazal od blede mesečine obsijan trg Vrhnika; naprej pa smo v gledali kmalu zopet globoko pod nami obširna poslopja grajščine Bistra, ki je bila do časov cesarja Jožefa II. skozi več stoletij kartuzijanski samostan. (Glej Valvazor XI. knjiga stran 140—143.) Vedno bolj se nam je odpiral svet čez močvirje, proti Ljubljani in na kamniške snežnike. Naslednja postaja Borovnica je znamenita zaradi orjaškega mosta, ki tik pred njo vodi železnico silno visoko čez dolino enacega imena. Prav za prav stojita dva mosta eden nad drugim